

TOIDUTÖÖSTUS

Nuumkanad kannavad bakterit

Saksamaa karmistas linnuliha tootmise tingimusi, kui poes leiti antibiootikumidele resistentsid baktereid sisaldavat kanaliha. ▶10

EELARVE

Eelarvetasakaal põhiseaduses

Rangelt tasakaalustatud eelarvete teed minnes puudub tegelikult võimalus majandust reaalselt mõjutada, ütles TÜ professor RAULEAMETS valmiva "fiskaalpakti" kohta. ▶6

Äripäev

Esmaspäev, 16. jaanuar 2012
nr 9 (4431) 2,24 eurot

↑ EUR/USD
1,2771

↓ USD/EUR
0,7830

↑ EUR/SEK
8,8892

↑ NordPool
34,98

↓ Euribor
1,514%

Tallinna aktsiaturg on langenud varjusurma

SUUREMATE riigifirmade vähemusosaluste noteerimine kindlasti aktiveeriks kauplemist, soovib NASDAQ OMX Tallinna juhatuse esimees Andrus Alber. FOTO: VEIKO TÖKMAN

▶ Välisraha voog Eestisse on raugenud. Pole aktsiaturgu, võlakirjaturgu, börsivälist turgu. Ka kohalike fondide osa meie niigi väikesel turul on marginaalne. ▶4-5

EHITUS

Facio pärast pole lastel koolimaja

Lääne-Virumaal asuva Vaeküla kooli õpilased peavad koolitunde mahajäetud korterites, sest riigihanke võitnud ja kooli ümber ehitama asunud Facio katkestas töö ning kergitas kaabut. ▶8-9

REFORM

Haldusreformi eesmärk arusaamatu

Kuvalehti kirjutas, et Soomes valmistatakse salaja äkiliseks haldusreformiks. Regiooniministri Siim-Valmar Kiisleri hinnangul Eestis praegu sel teemal midagi kindlat ei ole. ▶8

TOITLUSTUS

Vaesele vennale käib välismaine liha küll

Kiirtoidurestoran Hesburger teeb vahet oma Soome ning Eesti tarbijatel. Kui Soome hamburgerite vahel on kodumaine, siis Eesti hamburgerite vahel on Poola päritolu loomalihapihvid. ▶11

KOLUMN

Sellal, kui arstid pidevalt Eestist lahkuvad, on eraettevõtjast perearst süsteemi kindel alustala.

Perearst Anneli Talvik tuletab meelde, et ettevõtjatest perearstide loodud esmatasandi meditsiinisüsteem on Euroopa tugevamaid. ▶14

TEGIJA

Costa Concordia
tegi Titanicut

Reede õhtul Itaalia läänerannikul Giglio saare juures karile sõitnud ja seejärel kreeni vajunud kruisilaeval Costa Concordia oli kokku 4232 inimest. Ametlikult on kinnitatud kolme inimese hukkumist. Eile leidis päästeteenistus laevalt veel kahe sinna löksu jäänud eaka mehe

surnukeha. Ajalehe Il Corriere della Sera andmetel leiti hukkunuid hoopis kolm. Kõik meenus kaadreid filmist "Titanic", ka karilesõit juhtus õhtusõogi ajal, kinnitasid pääsenud. Reisijate õnneks oli rannani vaid 400 meetrit. Meenutamata traagiliseid õnnetusi minevikust: hää, et niigi läks.

ÄRIPÄEV 16. jaanuar 2012

toimetaja Vilja Kiisler, tel 667 0150, e-post vilja.kiisler@aripaev.ee

REPLIIK

Kahvliis ja vaikiv

Kõigi eelduste kohaselt allkirjastab töötukassa juht Meelis Paavel täna rahandusminister Jürgen Ligiga töötukassa reservide hoiulepingu. Paavel on aga tegelikult parajas kahvliis, kuna pole selleks saanud nõukogult heakskiitu ega suunist. Põhjuseks see, et vaidluse tõttu töötukassa varade ja töötuskindlustusmaks üle lahkusid nõukogust nii tööandjate esindajad kui ka ametühingud ning nõukogu on muutunud otsustusvõimetuks. Paavel pole oma seisukohta vastuolu kohta avaldanud. Pärast meenehangetega seotud skandaali on tema sõnaõigus ilmselt haihtunud.

TÖÖTUKASSA
juhatuse esimees
Meelis Paavel
annab täna kassa
varad riigi hallata.

PÄEVA FAKT

15,4

MILJONI euro eest tegid kaitsetööstusettevõtted Rootsi Saab ning Prantsuse MBDA Eesti firmadelt õhutõrjesüsteemi tarnelepingu kohaselt vastuoste. Teadaolevalt täitis SAAB oma ostukohustuse kergema vaevaga, kuid prantslased olid püsti hädas, et leida valdkondi, kuhu investeerida või mida osta.

AJALOOILU

Ainult edasi, ei sammukestki tagasi

Jaanuar 2006. Täna kuus aastat tagasi lahkus Andres Trink finantsinspektsiooni juhatuse esimehe kohalt ja asus 15. veebruaril tööle Hansapanga administratsioonidivisjoni direktorina. Inspektsiooni juhina asus ametisse Raul Malmstein, kes enne oli Cresco Väärtpaberite ASI juhatuse esimees. **Hetkeseis.** Raul Malmstein on endiselt finantsinspektsiooni eesotsas. Andres Trink asus aga aasta alguses loodud valdusettevõtte ASI Merko Ehitus Eesti etteotsa.

HOMME

Kuidas odav kaubavedu ootamatult kalliks läheb?

LOE ÄRIPÄEVAST

ILLUSTRATSIOON: ANTI VEERMAA

JUHTKIRI

Unustagem tabud – laskem õpetajal saada ettevõtjaks

Tänaseks ootab haridustöötajate ametiühing koolide seisukohti kavandataval streigil osalemise kohta. Nii haridusameti kui ka haridusministeeriumi veendumus, et tava kohaselt sõlmitakse õpetajaga töö-, mitte töövõtuleping – st õpetaja töösuhted peaksid jääma muutumatuks lihtsalt selle pärast, et nii on see seni olnud – tähendab tunnustamist, et õpetaja ainus võimalus paremat palka saada ongi streikimine. Ometi sätestab haridusministri määrus nr 74 8. detsembrist 2010, et koolitöötaja ülesannete täitmiseks võib sõlmida lepingu juriidilise isikuga.

Äripäeva hinnangul tuleks õpetaja saamist ettevõtjaks igati toetada, mitte takistada. Kuid õpetajal on tegelikult võimalik tulu teenida talle kuuluva äriühingu kaudu, ei soosi ei riik ega omavalitsused õpetaja võimalust töötada ettevõtjana. Vastupidi, ettevõtlikkus on seni osutunud lausa karistatavaks. Ainus seni üldhariduskoolis ettevõtjana töötada soovinud õpetaja sai tunde anda vaid kaks nädalat.

Ettevõtjaks hakkamine loob võimalusi.

Õpetajate palk Euroopa riikides erineb suuresti. Eestis on õpetaja miinimumpalk praegu 608 eurot miinus maksud, Luksemburgis näiteks teenib õpetaja aga 7360 eurost, Taanis 5150- ja Soomes 3730 eurost brutopalka kuus. Eesti ajakirjanduses ilmub ikka ja jälle sündantlõhestavaid lugusid, kuidas õpetaja palgaga ära elada on võimatu, eriti kui koolil pole võimalik tagada täiskoormust. Teisalt heidetakse ette, et õpetajad ise oma inimväärse elu eest küllalt valjuhäälselt ei seisa. Ettevõtjaks hakkamine on kahtlemata võimalus seda teha.

Esiteks sellepärast, ühtegi teist mõistlikku alternatiivi ei ole seni välja pakutud. Teiseks peab õpetaja paljud oma kutsetegevusega

”**Neile õpetajatele, kes ettevõtjaks hakata soovivad, ei tohiks kaikkaid kodarasse loopida.**

seotud kulud (riietus, õpilastega koos üritustel osalemine) praegu katma omast taskust, ettevõtjana oleks tal võimalik need summad kulusse kanda, nii nagu teevad ülikoolide õppejõud ja koolitajad. Kolmandaks, õpetaja vastutust ei vähendaks ettevõtjana toimimine mitte kuidagi. Suurem osa arste on ju ettevõtjad ja vastutuse asjus neile hinnaalandust ei tehta. Neljandaks, loodaks eeldus, et praegu haltuura korras antavad eratunnid ja järeleaitamised saavad samuti deklareeritud. Viies, ettevõtlik õpetaja suudaks tulevasi ettevõtjaid isikliku eeskujuga juba varakult innustada. Üldhariduskoolis ju ettevõtluse aluseid õppekavas ei ole.

Riske on, ent neid tuleb endale teadvustada.

Ettepaneku vastu räägib tõsiasi, et ohtu satuvad õpetaja sotsiaalsed tagatised ja vähenevad pensionimaksud. Ent sellist otsust saabki langetada ainult täie teadlikkusega selle juurde kuuluvatest miinustest. Teiseks, kui tege mist on ainsa töökohaga, siis tekib maksurisk, millega tuleb kahtlemata arvestada. Põhimõtteliselt võib aga ettevõtlik õpetaja oma teenuseid pakkuda mitmele koolile, võttes suuremaid riske, aga edu korral oleks ka tema sissetulek suurem.

Kahtlemata ei sobi see kõigile, ent valikuvabades peab olema ning neile, kes seda teed minna soovivad, ei peaks kaikkaid kodarasse loopima. Suurem vabadus kätkeb ka rohkem riske ja suuremat vastutust, selge see. Ent kindlasti leidub koolides ambitsioonikaid õpetajaid, kes soovivad oma majandusliku toimetuleku eest ise vastutada ega pea streikimist ainsaks võimaluseks.

Ehk meelitaks see tahvli ette ka neid võimekaid inimesi, keda on õpetajatööst seni eemal hoidnud endastmõistetavaks peetud jäik ettekujutus, et õpetaja peab tingimata olema palgatöölaine.

Kasuta alati parimat! A-Tolliagentuur on Eesti suurim Intrastati ja pakendimassi vormistaja!

Võimeka töötaja leiata oma firma seest!

...kuna Intrastati ja pakendimassi aruande tegemisele kulub keskmises ettevõttes ühel **andekal töötajal** väga palju aega – kohati isegi 50% tööajast – ning seetõttu kannatab firma efektiivsus. Usaldage need aruanded meie meeskonna hoolde ja **üks Teie peaga töötaja saab ennast jälle panustada rahateenimisele!**

Küsi lisa tel 655 0703!
www.a-tolliagentuur.ee

A-Tolliagentuur

Aasta suurim harrastajate tenniseturniir GSMvalve Open 2012

27-28 jaanuaril Tallinnas
Tere ja Audentese tennisehallis

Registreerimine ja lisainfo kodulehel
www.valve.ee/tennis

NUTIKAD
LAHENDUSED

VALVEKAAMERAD

GSMvalve paigaldab ja hooldab nutikaid kaameralahendusi üle Eesti. Kaamerad võimaldavad zoomida video ajalugu kvaliteeti kaotamata, tuvastada autonumbreid, inimeste nägusid, määrata piirkondi (perimeetervälve) ja palju muud.

www.kaamerad.ee

KODUVALVE

GSMvalve koduvalvesüsteem on Eestis enim paigaldatud juhtmevaba koduvalve. Iga kuu saab keskmiselt 100 kodu üle Eesti uue koduvalve. GSMvalvel on Eestis üle 4000 koduvalve kliendi, oleme koduvalvesüsteemide eksperdid!

www.valve.ee

AUTOVALVE

Jälgi oma autode liikumist reaalajas ja minevikus! Säästad aega ning raha. Autovalve.ee programm kohandatakse vastavalt kliendi soovidele. Autovalve.ee ühildub kõigi raamatupidamis- ja logistikalahendustega ning tasub ennast ära juba esimesel kuul.

www.autovalve.ee

GSMvalve OÜ 687 0722 www.valve.ee info@valve.ee

”Ago Lauri: Üks võimalus börsile rohkem eluvaimu sisse puhuda oleks ehk tõesti Eesti Energia, Tallinna Sadama jne noteerimine, aga siin tundub puuduvat omaniku huvi.

Kawe Kapitali juhatuse liige

ÄRIPÄEV 16. jaanuar 2012

toimetaja Ave Lepik, tel 6670 122, e-post ave.lepik@aripaev.ee

AKTSIATURG

Tallinna börs vajab restarti.

Turg januneb Eesti fondide raha järele

A RAIVO.SORMUNEN
raivo.sormunen@aripaev.ee

Tallinna aktsiaturu käive jäi möödunud aastal enam kui 15aastase börsiajaloo madalaimaks. Nelja aasta jooksul on toimunud Eestis vaid üks avalik võlakirjaemissioon ning seegi marginaalse mahuga. Spetsialistide hinnangul käib Eestis rahastamine vaid laenude kaudu ning Tallinna börs ja kogu Eesti kapitaliturg on varjusrumas.

“Eesti kapitaliturgude areng meenutab praegu Kesk-Aafrikat. Pole aktsiaturgu, võlakirjaturgu, börsivälisest turgu. Probleem see, et kohalikud pensionifondid ei osale Eesti kapitaliturul. Räägitakse ebalikviidsetest väärtpaberitest, aga fondid peaks arvestama, et neil on käes 20 aasta pikkune raha, st et fondidest raha praktiliselt lähiajal välja ei jookse ning neil on võimalik väga pikka aega investeerida,” kommenteeris SEB Enskilda Corporate Finance'i juht Henrik Igasta.

Abiks oleks riigi võlakirjad. Ettevõtete rahandusega tegelevate spetsialistide sõnul hakkab välisraha Eestisse voolama juhul, kui kohalikud institutsioonid hakkavad kohalikule turule investeerima. Praegu on kohalike fondide osa niigi väikesel Eesti turul marginaalne.

“Keskmiselt on Lääne-Euroopa pensionifondide rahast ca 60% investeeritud koduriiki, Eestis on see näitaja 6 protsenti. Valdav osa Eesti teise samba fonde on fondifondid, mis otse üksikutesse ettevõtetesse tavaliselt ei investeerid. Seega on piiratud ka võimalus kaasata ettevõtete laiendamise kohalike pensionifondide raha. Teiste riikide kogemus on aga näidanud, et just kohalike pensionifondide raha on oluline allikas kohaliku kapitalituru arengus,” märkis NASDAQ OMX Tallinna juhatuse esimees Andrus Alber.

SEB varahalduse juhatuse liikme Sven Kuninga sõnul on mujal Euroopas pensionifondide osakaal koduturul märkimisväärne, mõnel pool (näiteks Poolas) on suurel määral koduturule investeerimine suisa kohustuslik.

“Eks see ole eelkõige riigi poliitiline otsus, kuidas tahetakse pensionivarade paigutamist suunata. Riik peaks kaaluma sarnase kohustuse tekitamise korral ka pensionifondide likviidsusnõuete muutmist. Samuti oleks väga abiks riigi võlakirjad – need looksid teoreetilise aluse kohaliku aktsiaturu hindamiseks ning kindlasti oleks ihaldatud investeerimisobjekt iga pensionifondi portfellis. Vähemalt senikaua, kui jätkub Eesti senine mõistlik rahanduspoliitika.”

Kohustuslikud investeeringud. Alberi sõnul oleks olukorra normaliseerumiseks väärtpaberiturul vaja nii globaalsete väärtpaberiturgude ra-

TURU elavdamiseks oleks riigifirmade erastamisest kindlasti abi, pakub SEB varahalduse juhatuse liige Sven Kuning.

FOTO: ANDRES HAABU

hunemist kui ka konkreetseid samme meie endi poolt.

“Eesti suurimad börsile sobivad ettevõtted kuuluvad riigile ja nende vähemusosaluste noteerimine kindlasti aktiveeriks kauplemist. Kuna riik pole senini põhimõttelist vähemusosaluste noteerimise otsust langetanud, siis on selge, et lähikuu del riigiosalusega uusi börsiettevõtteid ei teki,” lisas Alber.

Kuninga sõnul oleks riigifirmade erastamisest turu elavdamiseks kindlasti abi, aga ta lisas, et nad ise osalesid IPOs fondide kaudu.

Mis puudutab teise samba kohustuslikus korras Eestisse investeerimist, siis seda ei saa fondihaldurid Kuninga sõnul praeguse süsteemi juures pooldada. “Pean siin silmas likviidsusnõudeid fondidele. Likviidsus on olematu ja *spread*’id laiad. Kui kõik pensionifondid üritaks kas või 1% oma varadest kohalikesse aktsiatesse paigutada või neist hiljem väljuda, siis see vastaks paari nädala käibele ja kindlasti põhjustaks see ka aktsiate hinnatsemetes anomaalseid kõikumisi,” lisas Kuning.

Uus hinnasamm pani lonkama. Swedbank Balti maaklerteenuse juhi Andres Suimetsa sõnul mõjus viimase asjana börsi likviidsusele halvavalt 2010. aasta lõpus Balti börsidel kasutusele võetud uus hinnasamm süsteem. “Kindlasti ei ole likviidsusele kasuks tulnud olemasolev orderite hinnasüsteem börsil, kus ka kõrgema hinnaga aktsia puhul saab ordereid esitada kolm kohta pärast koma ja see omakorda tekitab olukorra, kus tehingute

tegemise asemel üritatakse võimalikult väikse vahetega olla parim ostja või müüja,” märkis Suimets. Maakleri sõnul on marginaalse hinnaerinevuse tõttu jäänud tihti ka institutsionaalsete investoritega tehinguid tegemata.

Kauplejate rõõmuks on börs aga astumas samme süsteemi paindlikumaks muutmiseks ning juba järgmisest kuust võivad vanad hinnasammud osaliselt taastuda.

Truud väikeinvestorid. Suimets lisas, et ainsaks positiivseks aspektiks võib pidada tehingute arvu, mis oli eelmisel aastal paremuselt kolmas. Sellest võib järeldada, et väikeinvestorid ei ole kodubörsist loobunud ja probleem on pigem institutsionaalsete investorite vähesus.

Kawe Kapitali juhatuse liige Ago Lauri arvab, et ühegi kunstliku vahendiga ei saa börsi likviidsust suurendada. “Kauplemiskäibe tagab ikka piisav hulk suuri noteeritud ettevõtteid, kellel on lai ring aktsionäre, kes ettevõtteid pidevalt jälgida viitsivad. Üks võimalus börsile rohkem eluvaimu sisse puhuda oleks ehk tõesti Eesti Energia, Tallinna Sadama jt noteerimine, aga siin tundub puuduvat omaniku huvi,” lisas Lauri. Fondivalitseja sõnul pole aga Eesti riigil enne Tallinna Vee saaga viisakat lõppu infrastruktuuri ettevõtete börsile toomine lihtne, sest iga ratsionaalne investor mõtleb selles olukorras regulatiivsele riskile ja nõuab selle eest preemiat. Mis saab siis, kui mõnele poliitikule tuleb pähe uus äsja noteeritud ettevõtte mingil üllal eesmärgil “ette võtta”?

1,4

protsenti SKTst oli Tallinna börsi eelmise aasta kauplemiskäive. ELi börside aastakäive on üle 50 protsendi SKTst.

6%

on Eesti pensionifondid keskmiselt investeerinud oma riiki. Lääne-Euroopas on see näitaja umbes 60%.

ALLIKAS: ANDRUS ALBER

Eesti Maaviljeluse Instituudi teadusnõukogu kuulutab välja avaliku konkursi

Eesti Maaviljeluse Instituudi direktori ametikoha täitmiseks

seoses direktori tähtajalise töösuhte lõppemisega.

Instituut asub Harju maakonnas.
Instituudi aadress:
Teaduse 13, Saku alevik, 75501 Harju maakond.

Instituudi teadus- ja arendustegevuse eesmärgiks on aidata põllumajandustootjatel vähendada põllumajandussaaduste tootmiskulusid ning tõsta toodangu kvaliteedi ja konkurentsivõimet nii sise- kui välisurul. Instituudi tegevusvaldkonnad on põllumajanduskultuuride kasvatamise, koristusjärgse töötlemise, säilitamise, toidu- ja sööda kvaliteedi ning ohutuse alased alus- ja rakendusuringud, arendustegevus ja innovatsioon ning põllumajandustehnika katsetamine.

Instituudi direktori kandidaadile esitatavad nõuded:

- teaduskraad;
- vähemalt 3-aastane juhtimiskogemus;
- põhiseaduslike õigusaktide tundmine;
- eesti keele oskus C1-tasemel ja kahe võõrkeele (soovitavalt üks neist inglise keel) oskus kesktasemel koos ametialase sõnavara valdamisega;
- majandusalaalased üldteadmised ja juhtimis põhimõtete tundmine;
- hea suhtlemisoskus, sealhulgas oskus suhelda avalikkusega ning teha koostööd avalike huvide elluviimisel.

Instituudi direktor valitakse avaliku konkursi korras kuni 5 aastaks.
Konkursil osalemiseks esitada avaldus, elulookirjeldus, haridust ja teaduskraadi tõendavate dokumentide koopiad, tähtsamate teadustööde nimekiri, instituudi tegevusprogramm viieks aastaks (pikkus kuni 5 lk) aadressil Lai tn 39 // Lai tn 41, 15056 Tallinn või elektrooniliselt aadressil konkurs@agri.ee märgusõnaga instituudi konkurs hiljemalt 29. jaanuaril 2012. a. Konkursi viib läbi Eesti Maaviljeluse Instituudi teadusnõukogu.

Täiendav info:
Eesti Maaviljeluse Instituudi teadusnõukogu esimehelt telefonil 625 6129 või aseesimehelt telefonil 510 0136.

Pensionisammas on nõrk tugi

SEB Enskilda Corporate Finance'i juhi Henrik Igasta sõnul ei toeta praegune teise samba struktuur kohaliku kapitalituru arengut. Fondide peamine kinnisidee on olla likviidne ja võtta nii vähe riske kui võimalik. "Tahaks omada portfelli, milles on ülekaalus pikaajalise iseloomuga varad, millest ise ka midagi aru saad (kohalikud ettevõtted ja kinnisvara), aga fondide struktuur sellist valikut ei võimalda. Seega on riik loonud sellise teise samba, kus pensionikogujal tegelikult ei olegi võimalik teha panust Eesti riigi majandusele jätkumisele ega saada aru, mida ta omab."

Pensionifondide probleem on ka see, et osakuid lubatakse liiga tihti vahetada (kolm korda aastas). Selle tulemusena ei julgegi paljud fondid pikaajaliselt investeerida.

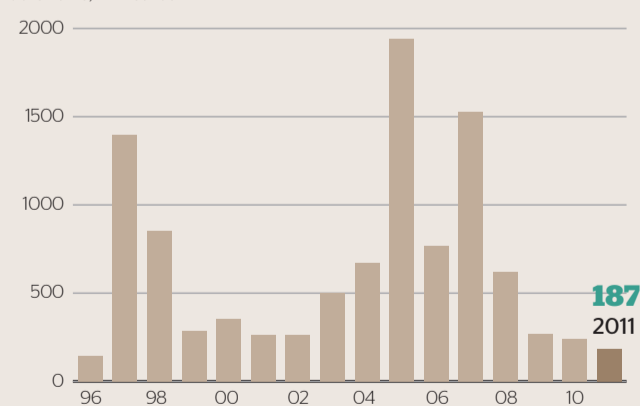
Rahandusministeeriumi finantsturgude osakonna juhataja Thomas Auväärti sõnul on ühelt poolt fondivalitsejad kohustuslike pensionifondide liigse vahetamise pärast mures, teisalt mängib ka fondivalitsejate müügipoliitika olulist rolli selles, et inimesed on fonde rohkem vahetama hakanud.

"Kuna võimalus teise samba fondi tihedamini vahetada on alles hiljuti tekkinud ja tegemist on olulise muudatusega kogu süsteemis, on ilmselt ebamõistlik minna tagasi vana olukorra juurde, kus sai fondi vahetada kord aastas. Sagedased muudatused ei mõju süsteemi usaldusväärsusele hästi," sõnas Auväärt.

"Kokkuvõttes on fondihaldurite ülesanne leida tasakaal erinevate investeringute vahel," pakkus Auväärt välja fondivalitsejatele lahenduse.

Tulemused Tallinna börsi nigelaim aasta

börsikäive, mln eurot

ALLIKAS: TALLINNA BORS

» Eesti kapitaliturgude areng meenutab praegu Aafrikat. Pole aktsiaturgu, võlakirjaturgu, börsivälisest turgu. Absoluutselt ei toimu midagi.

SEB Enskilda Corporate Finance'i juht Henrik Igasta

BROADWAY MENUKOMÖÖDIA NÜÜD EESTIS! TOUR DE FARCE

KADRI ADAMSON JA HENRIK NORMANN
2 NÄITLEJAT, 10 ROLLI, 84 KOSTÜÜMIVAHETUST!

AUTORID: PHILIP LAZEBNIK JA KINGSLEY DAY • TÕLKIJAJA: HANNES VILLEMSON
LAVASTAJAJA: REDNAR ANNUS • KUNSTNIK: RIINA VANHANEN • MUUSIKA: SVEN KULLERKÜPP

21.01 ARUKÜLA • 23.01, 10.02 TALLINN Salme Kultuurikeskus
2.02 PÕLTSAAMAA • 9.02 KIVIOLI • 11.02, 11.03 TARTU
Vanemuise Kontserdimaja • 15.02 PARNU Kontserdimaja • 16.02 PAIDE
10.03 HALJALA • 21.03 RAKVERE Teater • 28.03 VILJANDI Ugala
- Algas kell 19 -

KOMÖÖDIATEATER
telefon 50 38 045

VÕLAKRIIS

Euroopa must reede.

Agentuur S&P hindab kriisilahenduse poolikuks

Ä SIRJE RANK
sirjearank@aripaev.ee

Eesti pääses agentuuri S&P "leilisaunast" reedel ilma reitingukärpeta, kuid kui Eesti majandus euroala probleemidest arvatust järsemalt pidurdab, pole järgmine kord enam pääsu - meie reitinguväljavaade on negatiivne.

Tõsisemad tagajärjed on S&P reedesel otsusel kärpida enam kui poolte euroala riikide reitingut ning jätta 15 neist võimalusega, et reiting edaspidi alaneb, eelkõige Prantsusmaale ja Itaaliale ning euroala ajutisele päästefondile EFSF.

Samuti mõjutab see jõujooni kriisile lahenduse otsimisel. Ainsana tuli katsumisest tervelt välja Saksamaa, mis säilitas kõrgeima AAA-reitingu stabiilselt väljavaatega.

Reitingukärpe põhjus on S&P hinnang, et euroala riikide kriisilahendused on ikka alles eba-piisavad. Oodatud läbimurret ei toonud ka 9. detsembri Ülemkogu, mille eel S&P euroala reitingukärpe eest hoiatas. Ülemkogu peamine tulemus oli kokkulepe sõlmida eelarvedistsipliini kindlustamiseks uus leping, kuid agentuuri hinnangul ei ole sellega tagatud ei piisavaid ressursse ega vajalikku paindlikkust euroala probleemide lahendamiseks.

Värske arenguna jooksid reedel ummikuse kõnelused Kreeka võlgade osalise mahakandmise üle, millega teravnes taas Kreeka võimaliku pankroti risk.

Kärped üksi kriisi ei lahenda. Samuti leiab agentuur, et euroala riigid on vaid poolikult mõistnud kriisi põhjuseid. Süüdistatakse üle oma võimete elamist, tunnustamata, et niisama oluline kriisi põhjus on suured erinevused euroala riikide konkurentsivõimes.

"Leiame, et vaid kokkuhoiu ja kasinuse sarnaselt rajatud reformiprotsess õnestab ise oma edu võimalusi," nendib agentuur, kritiseerides euroala liidrite värskeimat algatust veel enne, kui lõpp-teksti tint paberile on saanud.

Kiitust pälvis S&P-lt vaid Euroopa Keskpang. Olli Rehn, Euroopa Komisjoni rahandusvolinik, väljendas S&P otsuse üle reedel puhast nõrdimust.

"Mul on kahju, et S&P tegi mitme euroala riigi reitingu kohta sellise ebajärjekindla otsuse just siis, kui euroala riigid on kriisi lahendamisel igal rindel otsustavalt edasi liikunud," ütles Rehn, lugedes üles eelarvete konsolideerimise, struktuuri-

reformid, pangandussektori nõrkustega tegelemise, päästemeetmete tugevdamise ning järelevalve tõhustamise majanduspoliitika üle.

Rehni sõnul tuleb nüüd kiiresti tegutseda, et juba selle aasta juulis käivitada euroala alaline päästemeetmine ESM, millel on oma kapitalibaas ning mis seetõttu ei sõltu nii palju euroala liikmesriikide reitingutest. Kas päästemeetmismi ülempiiriks jääb 500 miljardit eurot, seda arutatakse märtsi Ülemkogul, ütles Rehn.

Päästemeetmine kannatab. S&P reedese samu üks tõenäolisi tagajärgi on, et euroala ajutine päästefond EFSF jääb samuti ilma tippreitingust, millele toel on fond turult odavalt Iirimaa ja Portugali jaoks laenu võtnud. Kui EFSFi tippreitingu gines seni euroala kuue AAA-reitinguga riigi garantiidel, siis nüüd on Prantsusmaa ja Austria sellest liigast väljas.

S&P riigireitingute komitee juht John Chambers ütles reedel, et kui ülejäänud neli riiki on nõus oma panust suurendama, võiks EFSF tippreitingu säilitada. Saksamaa kantsler Angela Merkel andis aga nädalavahetusel juba mõista, et Saksamaa ei näe selleks vajadust.

"Ma ei ole kunagi arvanud, et EFSFi peaks tingimata AAA-reitingu olema," ütles Merkel agentuuri Bloomberg vahendusel. "AA+ pole samuti paha reiting." Merkel rõhutas ka vajadust ESMi käivitamisega kiirustada ning suurendada jõupingutusi kriisile lahenduse leidmiseks.

S&P reitinguotsuse tagajärg on, et EFSFile võib jääda vähem vahendeid euroala hädas riikide abistamiseks – Kreeka vajab juba lähiajal suuri summasid.

Tõsisemad tagajärjed võivad S&P reitingukärpe olla suure laenuvajadusega Itaaliale, millele A järgu reitingust ilmajäämine võib ahendada potentsiaalsete laenuandjate ringi.

Sarkozyl on põhjust muretseda. Poliitiline tagasilöökk on suurim Prantsusmaa presidendile Nicolas Sarkozyle, kes taotleb kolme kuu pärast toimuvatel presidendivalimistel uut mandaati. Poliitilised vastased ei jäta seda kasutamata, seda enam, et Sarkozy ise on tippreitingu hoidmist väga tähtsustanud ning sellega mitut kibedat reformi põhjendanud.

Euroopa tasandil tähendab see samuti Prantsusmaa positsiooni nõrgenemist, kus mitu olulist küsimust euroala reformis on alles arutusel. Seni on Sarkozy olnud Merkeli seisukohti tasakaalustamas. Nii prognoositakse, et ELi järgmine Ülemkogu selle kuu lõpul tuleb karedam kui eelmine.

Eramute, ühiskondlike hoonete projekteerimine
Sildade projekteerimine
Teede ja liikluse projekteerimine
Projektijuhtimine

T&I InSenerid OÜ
Üldtelefon: +372 6863131
E-mail: TI@insenerid.com

www.insenerid.com

Slovakkia: riikidel võiks olla võimalus eurost loobuda. Euro päästmine

Ä RAINER SAAD
rainer.saad@aripaev.ee

Euroopa peab kaaluma kõiki alternatiive euro päästmiseks, sealhulgas ka võimalust, et lubada liikmesriikidel ühisrahastusloosist lahkuda, ütles Slovakkia rahandusminister Ivan Miklos, vahendas Wall Street Journal.

"Ideaalne oleks päästa euro ja eurotsoon tema praegusel kujul, andmata Kreekale lisaabi, et te-

raha eksistentsi lõpetada. "Hoida ja kaitsta eurot on väga tähtis nii mulle kui ka Slovakkia huvidele," ütles Miklos.

"Kuna euro kokkuvarisemine oleks katastroofiline nii Euroopale kui ka tervele maailmale, siis teisalt euroala päästmine praegusel kujul ei ole samuti mõistlik lahendus," ütles Miklos. "Ootaks arutelu, millist eurot on tarvis ja mida on võimalik päästa."

da välja aidata," ütles Miklos intervjuus. "Kuid küsimus on selles, kas on võimalik hoida euroala üleval tema praegusel kujul."

Slovakkia on eurotsooni liige ning üks nendest, kes on kritiseerinud kulukaid finantsabi pakette riikidele, kellel on fiskaalsed probleemid, nagu Kreeka, Portugal ja Iirimaa.

Euroopa liidrid peavad kaaluma kõiki alternatiive, et vältida viirastusi, mis võivad ühis-

raha eksistentsi lõpetada. "Hoida ja kaitsta eurot on väga tähtis nii mulle kui ka Slovakkia huvidele," ütles Miklos.

Üheksa euroala riiki sai madalama reitingu

S&P otsustas ühe pügala võrra kärpida Prantsusmaa, Austria, Malta, Slovakkia ja Sloveenia reitingut, mis tähendas Prantsusmaale ja Austriale väljalangemist kõrgeima reitinguga tippliigast. Väike kergendus Prantsusmaale oli, et algselt ähvardatud kahe pügala asemel alanes reiting ühe astme võrra.

Itaalia, Hispaania, Portugali ja Küprose reitingut kärpis S&P kahe astme võrra, mille tagajärjel Itaalia kaotas oma A-järgu reitingu, Portugali võlakirjad hinnati spekulatiivseks ning Küprose võlakirjad senisest veel spekulatiivsemaks.

Itaalia reiting on nüüd samal tasemel Kasahstaniga.

15 euroala riigi – sealhulgas jätkuvalt tippreitinguga Soome, Hollandi ja Luksemburgi ning samuti Eesti, mille reiting kinnitati praegusel tasemel, reitinguväljavaade on negatiivne, mis tähendab, et järgmine samm võib olla reitingu kärbe.

Terve nahaga pääses vaid Saksamaa, mis säilitas AAA-reitingu stabiilse väljavaatega.

Peale Saksamaa on stabiilse väljavaatega veel Slovakkia.

Samas ei maksa unustada, et ka kärpe järel on euroala riikidel jätkuvalt kõrged reitingud.

A Üks küsimus

Kas eelarvetasakaalu fikseerimine põhiseaduses on rahaliidus mõistlik?

RAUL EAMETS,
TU professor

Praegust Euroopat vaadates tundub, et on, sest mõned riigid ei saa muidu mitte kunagi oma võlapohmellist lah-ti ja teised riigid peavad neid ülal pidama.

Teisalt – kui minna rangelt tasakaalustatud eelarvete teed, siis puudub tegelikult võimalus majandust realselt mõjutada ja sellisel juhul on majanduse tõusud suuremad, kui võiks (sest kasvu ajal avaliku sektori kulutused kasvavad koos maksulaekumistega) ja langused sügavamad, sest kriisi tingimustes avalik sektor mitte ei turguta majandust lisasüstidega, vaid tõmbab avaliku sektori kulutusi kokku. Sellist poliitikat on Eesti seni viljelenud.

RAINER KATTEL,
TTU professor

Eelarve tasakaalu tagaajamine eeldab, et riigi ja erasektori eelarveid ei ole oma-

vahel seotud, realsuses on need ühe ja sama majanduse kaks olulist osa (kolmas on välissektor). Majandussurutise ajal, kui erasektoril on raskusi kasvu säilitamisega, on riigieelarve sisuliselt ainus vahend, kuidas kasvu ja tööhõivet kiiresti taastada. Valitsus- ja erasektor ei saa säästa samal ajal. Siit ka loogika, miks riik peab võtma riski ning laenamise ja sellele tuginevate investeeringute kaudu majandust elavdama. Eelarve tasakaalu hoidmine riigi poolt ei aita nendele eesmärkidele kaasa, see on pigem populistlik loosung, millega valijaid ja turge rahustatakse.

Euroopa kontekstis on tõsi ka see, et positiivse jooksevkontoga (eksport ületab impordi) riigid, nagu Saksamaa jt Põhja-Euroopa riigid, saavad kasvavate riigi kulutuste kaudu kaasa aidata ääreala riikidele (nt palga- ja tööhõive kasv, mis potentsiaalselt suurendab ka impordi).

PRANTSLASED protestisid laupäeval reitinguagentuuri S&P peamaja ees finantssektori liialduste vastu. Reedel jättis reitinguagentuur Prantsusmaa esimest korda 1975. aastast ilma kõrgeimast AAA-taseme riigireitingust.

FOTO: SCANPIX

MAAGAAS

Gazprom suurendab Saksamaal mõjuvõimu

Gazprom suurendas hääleõigust suurimas Ida-Saksa gaasikontsernis Verbundnetz Gas (VNG), kirjutas Handelsblatt.

Saksa konkurentsiamet kinnitas Gazpromi hääleõiguse kahekor-distamise VNGs. Kuigi Gazprom oli oma osalust VNGs suurendanud 10,52 protsendile juba kaks aastat tagasi, loobus Vene kontsern esialgu osaliselt hääleõigustest, et vältida konkurentsioiguslikku kontrollikohustust. Kuna hääleõiguse piirang oli tähtsajaline, siis nüüd vaadati asi uuesti üle.

Saksa konkurentsiamet lähtus maagaasi tarneturul ja Saksamaale importimisel eeldusest, et tegemist on Saksamaaga piirduva turuga ning et Gazpromi turuosa on üks kolmandik, Hollandi Gasterraal ligikaudu 20 protsenti ning Norra Statoilil 19 protsenti.

LIMIIDID

Püügilimiit maksab kalatraalerist enam

Eestis on viimasel neljal aastal kalapüügilimiit niivõrd hinda lüüdnud, et korralikum kogus limiiti maksab traallaevast rohkem. Neli aastat tagasi kalalaevastikust kõrvaldatud traallaevade senistele omanikele jäi kalapüügilimiit alles ja seda on nad hea hinna eest igal aastal rentinud, mitte müünud.

“Meil oli mõni aasta tagasi 1700 tonni kilu-räime püügilimiiti, nüüd on seda pidevalt vähendatud ja alles on 1200 tonni,” rääkis Meie Maale OÜ Saare Kalapüük juhataja, traallaeva Lipton omanik Ivar Kiil.

KRIMI

Saksa politsei tabas Eesti internetipetturi

Saksa politsei vahistas Eestist pärit internetipetturi, keda süüdistatakse eBays klientidele kalli raha eest rämpsü müümises.

Eestist Sillamäelt pärit 39aastane mees müüs ajavahemikul aprillist novembrini 2008 eBay vahendusel soodsalt tuntud kaubamärkide kaupa. Tegelikult aga said kliendid kätte odavad piraatkaubad. Dortmundi prokuratuuri andmetel oli tegemist vähemalt 79 tõestatud juhtumiga, pettur teenis võltsingute müügist üle 2800 euro.

Nii näiteks ostis üks eestlase klient enda arvates soodsas hinnaga 45 euro eest ühe tuntud firma päikesepriidid, sai aga oma raha eest vaid odava võltsingu, mille väärtuseks on umbes 5 eurot.

Pettur kasutas nelja erinevat eBay kontot.

Eesti mööblitootjad lähevad koos Kölni mööblimessile

Eesti mööblitootjad panid EASiga seljad kokku ja jaauari lõpus toimuvale Kölni messile minnakse ühisstendiga.

Messist võtavad osa maailma juhtivad mööblitootjad, disainerid ja hankijad. Kölni mööblimess on Euroopa üks olulisemaid. Messil osalemist kaasa-hastatakse Euroopa Regionaal-arengu Fondi vahenditest. EAS ning Eesti ettevõtjad osalevad riikliku ühisstendiga 16.–22. jaanuarini Kölnis toimival Kesk-Euroopa suurimal mööblimessil Imm Cologne 2012.

“Eksportöörid on aru saa-

nud, et Põhjamaade turust tuleb kaugemale vaadata ja haaret laiendada, seetõttu minnaksegi messile uusi kontakte sõlmima,” põhjendas EASi ekspordidivisjoni direktor Allar Korjas messist osavõttu.

“Peasi on nüüd jalg ukse vahele saada,” lisas Korjas.

“Saksa mööbliturule on ettevõttel oma kaubamärgiga sisuliselt võimatu või ebamõistlikult kallis siseneda, seetõttu loodame, et Eesti nimi, mis seostub eurooplasele stabiilse majanduse ja innovatsiooniga, töötab meie eest kaubamärgina, mille all õn-

nestub turule pääseda,” selgitas Ermatiko OÜ juhatuse liige Erki Kõnsa.

Väiketootja OÜ Radis läheb messile oma laste- ja elutoamööbliga. “Eesti mööblitootjate ühisstend annab suurepärase võimaluse olla paremini pildil, seda eriti väiksematel firmadel,” selgitas Radise juhatuse liige Mauri Abner.

Borg OÜ tegevjuht Mart Jõhvikas kinnitas, et välja minnakse oma parima tootevalikuga. “Eelkõige soovime kanda kinnitada projektimüügi valdkonnas.

ARIPA.EE

Majandustarkvara

Parim valik palgaarvestuseks ja personali haldamiseks

TAAVI
PALK

TAAVI
PERSONAL

TAAVI
TÖÖAEG

... ja aega jääb ülegi!

Taavi Tarkvara OÜ / Turu Plats 5/7-17, Tallinn
www.taavi.ee, info@taavi.ee / tel 6 800 855, 56 800 855

EHITUS

Facio suutmatuse tõttu õpivad lapsed mahajäetud korterites.

Koolimajal püsti ainult seinad

A SULEV SENKEL
sulev.senk@aripaev.ee

Juba poolteist aastat pole Lääne-Virumaal asuva Vaeküla kooli õpilased oma majas õppinud, vaid peavad leppima mahajäetud korteritega, sest kooli ümber ehitama asunud firma katkestas töö ja koolimajast on alles vaid seinad.

2010. aasta kevadel kuulutas Riigi Kinnisvara AS (RKAS) välja ehituse riigihanke, mille võitis Facio Ehitus. Ehitustööd pidid lõppema 2011. aastal, kuid need hakkasid venima, samas olid Lääne-Virumaal asuva kooli õpilased kolitud asenduspindadele, kirjutas Postimees.

Asi lõppes sellega, et RKAS lõpetas 2011. aasta juuni alguses ehitajaga lepingu, ent majadelt oli juba jõutud katused maha võtta, tõsteti eest aknad ja asendati kilega, lammutati vaheseinad.

Vaeküla kooli majandusjuhataja Enno-Are Mähari sõnul on see ere näide riigihanke seaduse puudustest ning tema arvates võiks selle põhjal koostada poliitikutele, tellijale ja ehitajatele õpiku, kuidas ei tohi riigihanget korraldada, pakkujat valida ega ehitada. "Aasta tagasi kinnitasid Vaeküla koolikompleksi renoveerimiskonkursi võitnud

„Õpilaskodud seisavad teist aastat katuse ja akendeta, staadion on üles küntud – raha on lihtsalt tuulde loobitud.

Sõmeru vallavanem Peep Vassiljev

Facio Ehituse esindajad, et 2011./2012. õppeaastat saab kool alustada korrastatud hoonetes. Kuid juba talvel, ehitusel toimuvat jälgides, oli koolirahval selge, et see lubadus jääb neil täitmata," kommenteeris kooli direktor Kersti Aasmets mullu augustis Delfile.

"Õpilaskodud seisavad teist aastat katuse ja akendeta, staadion on üles küntud – raha on lihtsalt tuulde loobitud," pahandas Sõmeru vallavanem Peep Vassiljev novembris.

Ilusad plaanid. Vaeküla kooli uuevana kompleksi ehitus sai nurgakivi 2010. aasta detsembris. Tööde käigus pidanuks renoveeritama täielikult koolimaja ja kaks õpilaskodu, korrastatama staadion ning ehitatama võimla.

Esimese tööna lammutati hoone sisu ja tagumised tiivad, alles jäid ainult trepikojad ja välisseinad. Renoveeritud hoonesse pidanuks tulema lisaks tavapärastele klassiruumidele tööõpetuse klassid ja söökla. Õpilaskodude renoveerimisel jääd vanadest hoonetest alles ainult seinad. Lisaks

plaaniti koolimaja juurde ehitada uus spordihoone ning rekonstrueeritakse staadion.

Kompleksi uuendamise kogumaksumus ulatus nelja miljoni euron, korrastatud majad pidanuks kooli käsutuses olema 2011. aastal alanud õppeaastal.

Toomas Trompi sõnul lõpetas Facio/Elinord kooli ehituse, sest ehitusprojekti järgi ei olnud võimalik soovitud tulemust saavutada.

"Facio/Elinord lõpetas lepingu Vaeküla kooli ehitusel, kuna meie kui professionaalse ehitaja hinnangul ei olnud võimalik riigihanke aluseks olnud ehitusprojekti järgi ehitades saavutada soovitud resultaati nii kvaliteedi kui ka õppetingimuste suhtes. See hinnang puudutab olemasolevate hoonete renoveerimist, juurdeehitatav spordihoone oleks olnud reaalne valmis ehitada tähtajaks ja hea kvaliteediga, praegu on selle hoone karp ka valmis," märkis Tromp.

Tromp lisas, et tellija ei võtnud arvesse ka ehitaja ettepanekuid projekti muuta. "Otsus lõpetada tööd tekkis sellest, et tellija ei pidanud võimalikuks ar-

Kiisler haldusreformist: praegune olukord jätkuda

A KAISA TAHLFELD
kaisa.tahfeld@aripaev.ee

Kuvalehti kirjutas, et Soomes valmistatakse salaja äkiliseks haldusreformiks. Regionaalminister Siim-Valmar Kiisleri hinnangul Eestis selles osas midagi kindlat veel ei ole. Reformierakonna liikme ja endise ettevõtja Valdo Randpere sõnul pole meil haldusreformi eesmärki suudetud selgelt sõnastada.

"Kui rääkida meie plaanidest, siis viimase aastaga on toimunud murrang avalikus arvamuses ja ühiskonna ootustes. Saadakse aru, et praegune olukord ei saa jätkuda," ütles Kiisler.

"Nüüd on küsimus, milline on see poliitiline kokkulepe, mis meil parlamendis õnnestub saavutada. Senikaua, kuni seda ei ole, on minu roll juhtida debatti ning veenda nii koalitsioonipartnerit kui ka opositsiooni-erakondi. Praeguseks on haldusreformi temaatika ilmselt kõige rohkem läbi uuritud valdkond Eestis. Igasuguseid uuringuid võib lõpmatuseni teha, aga paraku algavad uuringud seal, kus lõppeb poliitiline tahe. Oma sisulise plaani olen ma 2009. aastal seaduseelnõuna valitsusse viinud. Neid põhimõtteid toetan ma ka praegu, aga kõikides

REGIONAALMINISTER Siim-Valmar Kiisler on kindel, et haldusreformist ei pääse ka meie. FOTO: VEIKO TÖKMAN

numbrites jms detailides oleme valmis sisulisi debatte edasi pidama ja kompromisse otsima," märkis Kiisler.

Reformid ka teistes riikides. Regionaalminister tõdes, et Soome pole oma reformiga tegelikult mingi erand – igal pool meie ümber tehakse seda. "Nüüd Soomes, aga paar aastat tagasi tehti samasisulised jõulised reformid ära nii Taanis kui ka Lätis ja ega meiegi pääse. Soome proovis aastaid arendada omavalitsuste koostööd jms pehmeid meetmeid. Ma olen ka Soome kolleegi minister Virkkuneniga seda

teemat põhjalikult arutanud ja tema hinnangul selline koostöömudel ei toimi ning ainuke võimalus omavalitsuste tugevdamiseks on nende jõuline suurendamine. Soomlased lähituvad oma praeguses reformis tulevikuperspektiivist. Nende väiksemad omavalitsused võivad praegu isegi elujõulised olla, aga nad saavad aru, et 20 aasta pärast enam ei ole. Rahvastik vananeb ja linnastub, täpselt nii nagu meilgi ja kogu Euroopas. See on väga tõsine mõtlemiskoht ka meie kohaliku elu korraldajatele, kes ütlevad, et nad saavad hakkama," rääkis Kiisler.

Seadus vajab muutusi

Riigihangete seadust tuleb muuta nii, et vaidlused saaksid kiire lahenduse. "Praegu kehtiv seadus on liiga pakkujakeskne. Minu hinnangul tuleks suurendada riigihangete vaidlustuskomisjoni rolli, andes neile juurde suurema mõjuga otsustusõigust ja kiirendades sedasi õigusmõistmist," ütles Riigi Kinnisvara ASI juhatuse liige Elari Udam.

Udam rõhutas, et tõsiselt tuleks kaaluda riigihangete seaduse täiendamist viisil, mis võimaldaks hankel põhjendamatult madala pakkumise esitanud firmalt nõuda täiendavaid garantiisid, mis kataksid teatud ulatuses odavaima pakkumuse ja eeldatava maksumuse vahe.

"Varem oli riigihangete seaduses punkt, mille kohaselt ostja ei või madala maksumusega pakkumist tagasi lükata, kui pakkuja annab enda esitatud pakkumise hinna ja riigihanke eeldatava maksumuse vahelisele summale sajaprotsendilise tagatise."

Udami sõnul tugineks parem ühiskond tugineks süsteemil, kus ametnikud on ausad, kohusetundlikud ja otsustusvõimelised ning neid ka sellisena koheldaks. "See loomulikult tähendaks kahtlemata keskendumist ametnike ja ametkondade õigustele, kohustustele ja kindlasti vastutusele," märkis Udam.

vesse võtta enamikku meie ettepanekuid korrigeerida projekti ja teha vastavad muudatused ka lepingus. Väidetavalt ei olnud sellega nõus hoone kasutaja teadus- ja haridusministeerium," lisas Tromp.

Sanktsioonid mängu. Vältimaks ehitusobjektide valmimise takistusi tuleb kaaluda madala hinna puhul 100%-list tagatise määramist.

RKASI haldusdirektori ja juhatuse liikme Elari Udami sõnul on seadusest tulenevalt sarnaste olukordade vältimine hankija puhul piiratud. "Küll aga saab vähendada selle kordumise tõenäosust tulevikus ja need tegevused saab kokku võtta lühidalt järgmiselt: kvaliteetsem projekt ja hange, põhjalikum leping ja järelevalve ning suuremad tagatised," lisas Udam.

Objektilt ära jalutamist Udam taunib ning selisele tegevusele peab järgnema kahjunõue, et vähendada ehitaja ükskõikset käitumist. "Läbi sõrmede me seda vaadata ei kavatse ja ma usun, et RKAS rakendab selliste lepingupartnerite vastu karne kuid õiglasi sanktsioone," prognoosis ta.

Narva linnavolikogu liikme auto pandi põlema

Ä KATRE PILVINSKI
katre.pilvinski@aripaev.ee

Möödunud nädalal hilisõhtul süüdati Narva linnavolikogu liikme, keskerakondlase Vadim Orlovi auto. See pole esimene kord, mil keegi näitab üles oma vaenu selle inimese vastu.

"Samalaadne tegu pandi toime 2011. aasta juunis – minu auto löödi puruks ning Narva ettevõtja ja Vana Narva käsitöölise ja kaupmeeste gildis töötutele käsitööd õpetava Sergei Družinini auto põletati maha, kuna ta keeldus maksmast andamit Eduard Starikovi firmale," rääkis Orlov Põhjarannikule. "Antud juhul kahtlustan kaht inimest – Andrus Tamm ja Eduard Starikovi," teatas ta kategooriliselt.

Andrus Tamm leidis, et temale suunatud süütamiskahtlus on täielik absurd ning lisas, et omalt poolt kahtlustab ta, et see lugu on kas järgmullusele juhtumile, kus Orlov võib-olla kedagi pettis, või siis kindlustuspettus. Teine kahtlustatav Starikov kommenteeris detsembrikuus enda ja Orlovi vahelist vaenu, et Orlov on võtnud temale kuuluvast firmast Edu24 Invest OÜ laenu ning võlasumma oli siis umbes 17 000 eurot, kuid Orlov ei taha kuidagi oma kohustusi täita ja seepärast korraldab neid show'sid süüdistamisega.

Äripäev kirjutas 2010. aasta oktoobris, et Narva keskerakondlaste üks juhtfigure Vadim Orlov on justkui ämblik, kes on oma lähikondseid kasutades pununud piirilinnas mitmeid skeeme, milles ristuvad linna ja tema kui eraettevõtja huvid.

Kapo käis kabinetti läbi otsimas. Äripäeva artiklist saab lugeda, kuidas Orlov kantis kolme korrusega maja 52 000 krooniga vennale, kuidas tema õe firma tegi ettevõtjale kasuliku tehingu linnaga ning kuidas opositsionäär kritiseerib Narva tööstusparki, mille sihtasutuse palgaliseks juhiks sai Vadim Orlov.

NARVA äriimees Vadim Orlov.

FOTO: JULIA-MARIA LINNA

Orlovi tundvad inimesed iseloomustavad teda kui energilist ja haritud meest. Peterburi Balti Riiklikust Tehnoloogiaülikoolist on tal inseneri haridus, lisaks on õppinud tööstuse rahvusvahelist juhtimist.

Suurt äri ta Narvas ei aja, kuid teenib erinevate linnaga seotud projektide pealt. Lisaks saab renditulu kahtlastel asjaoludel linnalt saadud kinnisvaralt.

"Igast asjast oskab ta endale kasu lõigata," iseloomustab Orlovi endine erakonnakaaslane, Narva volikogu üks vähe-seid opositsionääre Nadežda Sinjakova.

Orlov oli pikki aastaid Narva keskerakondlastest linnapea Tarmo Tammiste nõunik linnaarengu ja projektide alal.

2008. aasta suvel otsis kaitsepolitsei Orlovi kabineti linnavalitsuses läbi. Äripäev küsis toona volikogu esimehelt Mihhail Stalnuhhinilt, kuidas ta hindab Orlovi tegevust.

"Raske on hinnata. Ma ei ole äriimees, olen olnud õpetaja. Ettevõtjad, keda tunnen, kasutavad ära iga võimaluse, et raha teha," vastas Stalnuhhin toona mõtlikult aknaast välja vaadates.

Orlovi elukaaslane Sofja Homjakova oli sel perioodil Narva abilinnapea ning üks neist, kelle pärast kaitsepolitsei piirilinnas läbiotsimisi korraldas.

ei saa. Soomes kavas äkiline reform

Valdo Randpere seab haldusreformi vajaduse tugeva küsitavuse alla. "Me pole ju isegi mitte selleni jõudnud, et oleks otsustanud ära, mis see eesmärk on? Erasektorist tulnud inimesena näen ma haldusreformis efektiivsust, kuid samas ma näen seda, et efektiivsus ei pruugi väljendada rahunumbreid ainult selle tõttu, et sul on suurem ühik ja siis on äkki odavam," märkis Randpere ja tõi välja näite, kus ühinesid meil Pühajärve ja Otepää. "Tulemuseks on see, et pühajärvekad on nüüd nagu kannatajad, sest nende kool panakse kinni ja vanemad võitlevad asja eest. Ma saan neist täiesti aru

ka, sest see on seal nii vastuoluline olukord. Et Eesti kõige parem ja enim kiidetud põhikool pannakse järsku kinni," seletas Randpere ja lisas, et see võib majanduslikust seisukohast, valla seisukohast, vaadates täiesti õige ja ratsionaalne otsus olla, aga see ei pruugi seda olla nende inimeste seisukohast, kes seal elavad või laste või keskkonna tuleviku seisukohast.

Käsu korras ei saa. Randpere arvates oleks kõige mõistlikum see, et inimesed, kes elavad nendes kohtades, et need inimesed ise lepiksid mingid vormid kokku.

"Nad võiksid ise öelda, et nüüd me tahame ühineda selle ja selle pärast, sest same need eelised ühinedes ja see tehakse ära. Selline ülevallt alla haldusreformi tegemine, sellesse ma hästi ei suhtu. isegi kui seda suudetakse defineerida, ei pruugi see eesmärgile hästi mõjuda.

Tema hinnangul võiks valla juhtides olla rohkem vallamehelikku suhtumist, selle asemel et oma laua säilimise pärast muret tunda. "Vallajuhid võiksid üle olla tundeist, et kes on parem ja kes halvem vald. Kui suudetakse sellest tundeist üle olla, kui suudetakse näha pikka perspektiivi,

mitte sõita väiksema valla identiteedist üle, nagu Pühajärve põhikooliga oli, kui sellised ekstsessid ära jääksid, siis saaksid nad ise kokkuleppele omavahel," lisas Randpere.

Peaministri büroost Andrus Ansipi kommentaari küsides saatis büroo kommunikatsioonijuht Liina Kersna vastuseks järgmise kommentaari: "Valitsuse tegevusprogramm ei sisalda haldusreformi läbiviimist, kuna koalitsioonierakondadel on reformist erinev nägemus. Küll aga on valitsuse tegevusprogrammis juttu riigihalduse muutmise selgemaks ja lihtsamaks."

Eesti mööbli tootjad panid EASiga seljad kokku ja jaanuarikuu alguseks toimuva Kölni messile minnakse ühisstendiga.

Messil võtavad osa maailma juhtivad mööblitootjad, disainerid ja kaubandus. Kölni mööblimes on Euroopa üks olulisemaid. Messil osalemist kaasrahastatakse Euroopa Regionaalarengu Fondi vahenditest, EAS ning Eesti ettevõtjad osalevad riikliku ühisstendiga 16.–22. jaanuaril.

FOTO: RENE RÄTSEP

EVERESTI BAASLAAGER

07.-25.03 / 1990 €

BAIKALI-MONGOOLIA RETK

07.-24.06 / 1990 €

BORJOMI MATKAREIS

29.06.-07.07 / 990 €

BAIKALI AVASTUSRETK

17.-26.07 / 1390 €

HIBIINIDE MATK

04.-12.08 / 990 €

FANI MÄESTIK JA USBEKISTAN

15.-30.08 / 1890 €

BAIKALI AVASTUSRETK

19.-31.08 / 1590 €

GRUUSIA SÜGISREIS

05.-13.10 / 990 €

NEPAL JA TIIBET

12.10.-3.11 / 2990 €

KESK-AASIA RINGRETK

17.-31.10 / 2490 €

SIBERI SÜGIS

19.-28.10 / 1390 €

ANNAPURNA MATK

08.-28.11 / 1590 €

SANDBERG
REISID

Tel 56 566 814 • Gonsiori 21, Tallinn
info@sandberg.ee • www.sandberg.ee

TOIDUTÖÖSTUS

Nuumkanad kannavad ohtlikku bakterit. Saksamaa karmistab linnuliha tootmise tingimusi

KATRI SOE-SURÉN
katri.soe@aripaev.ee

Saksamaa keskkonnaorganisatsioon BUND avastas, et supermarketites müüdavas kanalihas elutsevad vähemalt pooltel juhtudel bakterid, mis on antibiootikumidele resistentsed ning võivad inimesel põhjustada ravile mittevõimalikke infektsioone. Nüüd plaanib Saksamaa drastiliselt vähendada antibiootikumide kasutamist loomakasvatuses.

Keskkonnakaitsjad uurisid Berliini, Hamburgi, Kölni, Nürnbergi ja Stuttgarti supermarketites müüdavaid värsket kanaliha tooteid, mis pärinesid kolmelt Saksamaa suurelt linnuliha tootjalt Wiesenhof, Sprehe ja Stolle. Tulemuseks oli, et 10 proovi 20st sisaldasid multiresistentseid MRSA (*methicillinile resistentne staphylococcus aureus*) ja/või ESBLi (laiendatud spektrumiga β -laktamaas) produtseerivaid baktereid.

Ravivõimalused väga piiratud. Sellist kanaliha tarbivad inimesed võivad nakatuda bakteritega, mis on antibiootikumidele resistentsed ning seetõttu ei saa neil enam ravida bakteriinfektsioone. Tegemist on kahe bakteriliigiga, nimelt teatud liiki stafülokokkide ehk nn MRSA bakteritega ja ESBLi moodustavate E. coli-bakteritega. Loomaarst ja epidemioloog Bernd-Alois Tenhagen ütles telekanalile ARD, et mõlemad haigustekitajad põhjustavad inimese haigestumist küll harvadel juhtudel, kui see siiski juhtub, on ravivõimalused väga piiratud.

Vale ravimikasutus. Läänud aasta oktoobris näitas Saksamaa Nordrhein-Westfaleni liidumaa 182 kanavabrikus korraldatud kontroll, et 83 protsenti kanadest oli saanud antibiootikume ja sellest enam kui pooltel juhtudel oli rikutud ravimikasutuseeskirju.

Saksamaa põllumajandusminister Ilse Aigner teatas, et antibiootikumide kasutamist loomakasvatuses tuleb piirata hädavajaliku määran. Antibiootikume ei tohi kasutada kasvu soodustami-

”Sellist kanaliha tarbivad inimesed võivad nakatuda bakteritega, mis on antibiootikumidele resistentsed ning seetõttu ei saa neil enam ravida bakteriinfektsioone.

Uuringust bakteritega kanaliha kasutamisest inimitoiduks

FOTO: REUTERS/SCANPIX

seks ega loomade vales pidamisest tulevate probleemide vähendamiseks.

Tulevikus karmistatakse antibiootikumide kasutamise tingimusi.

Oluline järgida hügieenireegleid. Olukord muutub ohtlikuks, kui antibiootikumidele resistentsed bakterid peaksid sattuma haiglakeskkonda. “Siis võivad teised haigustekitajad, mis tihti haigusi põhjustavad, saada kontakti resistentsete bakteritega. Sellised mutatsioonid võivad tähendada mõ-

lema bakteritüve ohtlikud omadused ning sellel võivad olla väga ebameeldivad tagajärjed,” ütles Tenhagen.

Poest ostetud kanaliha ei ole tarbijale siiski ohtlik, kui järgitakse hügieenireegleid. Liha tuleb enne tarvitamist korralikult kuumutada, sest bakterid hävivad juba 70 kraadi juures. Pärast liha töötlemist tuleb korralikult pesta käed ja köögiriistad ning mitte tarvitada sama nuga või lõikelauda tomatite või muude toorelt tarbitavate toiduainete lõikamiseks.

Konkurentsiamet lubab Alexelal osta Kiviõli Keemiatööstuse

Konkurentsiamet andis nõusoleku tehinguks, millega valdusettevõtte Alexela Energia ostab 50% Kiviõli Keemiatööstusest. Tehingu lõpuleviimine on kavandatud veebruaril algusesse.

Keemiatööstuse juhatuse esimehena jätkab Robert Karpelin, teiseks juhatuse liikmeks saab Alexela ettevõtete üks juhtidest Juhan Parmas. Ettevõtte nõukogu liikmeteks saavad Rai-

KIVIÕLI Keemiatööstuse juhatuse esimees Robert Karpelin.
FOTO: RIVO SARAPIK

vo Tamm, vandeadvokaat Küllike Namm, Heiti Hääl ja Toomas Virro.

Kiviõli Keemiatööstuse senise nõukogu esimehe Toomas Tamme sõnul jätkab ettevõtte tööd endisel viisil. Juhtimine hakkab toimuma partnerite vahel konsensuslikul alusel, teatasid ettevõtte.

Kiviõli Keemiatööstuse ostu finantseerib Alexela Energia aktsionäride vahenditest. Tehingut

nõustasid advokaadibürood Borrenius ja Küllike Namm.

Alexela Energiale kuuluvad osalused ASides Alexela Oil ja Reola Gaas. Lisaks kavandavad Alexela Energia omanikeringi kuuluvad ettevõtjad Paldiskisse veeldatud gaasi (LNG) terminali.

Kiviõli Keemiatööstus oli seni Ida-Virumaa ettevõtjate Toomas ja Raivo Tamme omanduses olev põlevkivitööstusettevõtte.

ARIPA.EE

EMT 4G katab aasta lõpuks 70% elanikest

EMT püstib tänava 200 mobiilside neljanda põlvkonna (4G) tugijaama, kattes 4G leviga 70% elanikkonnast. Esimene 4G-telefon tuleb müüki aasta lõpus.

Kogu Eesti saab EMT-I4G-leviga kaetud 2014. aasta lõpuks. Esimene 4G ehitamise aasta jooksul on ettevõtte püstitanud 106 tugijaama ja katnud kiire mobiilside leviga pea 30% elanikkonnast.

EMT juhatuse esimehe Valdo Kalmu sõnul tähendab 4G mo-

biilsides eelkõige hüpet mobiilse interneti arengus, mida iseloomustavad liikuvast pildist ajendatud uued teenused, nutitelefoni ja tahvelarvutite võidukaik ning kümneid kordi kasvavad andmesidemahud.

Võrreldes 2010. aasta detsembriga kasvavad EMTs aasta mobiilse andmeside mahud 3,5 korda ning mobiilset interneti kasutavate klientide arv 1,5 korda.

ARIPA.EE

Ä Kommenteer Eesti kanad on ohutud

LAURI KALLIKORM
Talleggi peaveterinaararst

Talleggi põõrab põhjaliku puhanstuse ja kvaliteetse desinfectsiooniga erilist tähelepanu hügieenile ja bioohutusreeglitele. Hügieeni ja bioohutuse kvaliteet omakorda tagab selle, et antibiootikumide kasutamiseks, siis kasutame ainult Eesti ravimiameti heakskiidetud ravimeid vastavalt ravimite juhendites märgitud raviskeemide ja keeluaegadega.

Talleggi kanaliha ei sisalda kahjulikke baktereid, samuti me ei impordi kanaliha Saksamaalt. ASil Talleggi on ISO 22000 toiduohutusala sertifikaat.

Kõik võetud proovid osutusid puhtaks

HENELI LAMP
veterinaar- ja toiduameti osakonnajuhataja

Euroopa Liidu ametlike teadaannete, sh Euroopa Liidu toidu ja sööda kiirhoiatussüsteemi (RASFF) kaudu ei ole Saksamaa kanadega seotud informatsioon meieni jõudnud.

Veterinaar- ja toiduamet korraldab loomse päritoluga toidus zoonooside seiret, mille käigus võetakse linnuliha proove *Salmonella* ja *Campylobacter*'i määramiseks. Praegu saame esitada Eestis toodetud linnuliha seire tulemused 2010. aasta kohta, sest 2011. aasta tulemusi alles koondatakse. 2010. aastal võeti 98 linnuliha proovi *Salmonella* määramiseks ja seda bakterit ei leitud üheski proovis. 47 linnuliha proovist *Campylobacter*'i määramiseks tuvastati neljas proovis *Campylobacter jejuni*. Kõik neli linnuliha proovist leitud *Campylobacter jejuni* isolaati uuriti ravimresistentsuse seire raames ning kõik uuritud tüved osutusid tundlikuks antibakteriaalsete ainete suhtes.

2010. aastal ei ole me ametlike kontrollide käigus Saksamaa päritolu linnuliha proove võtnud.

Ä Üks küsimus Saksamaa liha ei kasutata

MAAG LIHATÖÖSTUS/RANNA-MÕISA vastas Äripäeva päringule, et nemad ei kasuta Saksamaa tootjate kanaliha.

Hesburger teeb Eesti ja Soome tarbijatel vahet

Ä ALYONA STADNIK
alyona.stadnik@aripaev.ee

Kiirtoidurestoran Hesburger teeb vahet oma Soome ning Eesti tarbijatel. Soome hamburgerite vahel on kodumaine ja Eesti hamburgerite vahel Poola päritolu loomalihapihv.

Järgneb intervjuu Hesburgeri piirkonna juhiga ning nõukogu liikmega Toomas Veersaluga:

Mis liha kasutatakse Hesburgeri hamburgerites? Burgeri vahel läheb 100% loomaliha.

Kui vaadata Hesburgeri Soome ning Eesti kodulehte, siis seal on erinevus. Soome lehel on kirjutatud, et hamburgeri pihv on 100% kodumaisest loomaliha, aga Eesti kodulehel on lihtsalt loomalihapihv. Meil ei ole kodumaine. Me tahaks, et saaksime mõnest Balti riigist osta. Keegi kahjuks ei tooda sellist pihvi. Meil on olnud Rakverega läbirääkimisi, mis on kestnud aastaid. Me tahaks seda, väga.

Aga Soomest osta? Soomes ei ole kodumaine. Praegu tuleb liha kuskilt... Saksast või... Saksamaa müüb meile.

Olete Te kindel selles? Jah. Saksamaa firma, ma ei tea, kus neil tehas on, oli vist Poolas.

Kas ta on siis pigem Poola või Saksamaa liha? Seda ma ei oska öelda. Ta on põhimõtteliselt Euroopa liha, mingit Brasiilia liha ei tohi kasutada. Ma ostaks siit Baltimaalt neid pihve, hind tuleb ilmselt sama.

Ma mõtlen ikkagi seda, et Soome Hesburger propageerib suurelt seda, et neil on kodumaine, aga Eesti tarbija...

Me hea meelega ostaks. Ega kui te autot ostate, siis te ei osta ju Eesti autot, pole müüa.

Poola maik on seal ikkagi juures, kas see tarbijat kuidagi ei mõjuta? Kui Baltimaal keegi suudaks seda teha, siis me ostaks seda. Küsimus on kvaliteedis, liha on liha. Soome on Soome, see on teine riik ja teised kliendid.

HESBURGERI piirkonna juht ning nõukogu liige Toomas Veersalu. FOTO: ERIK PROZES

Ä Kommenteer Rakvere Lihakombinaat: me müüks hea meelega Hesburgerile

ANNE MERE
Rakvere Lihakombinaadi juhatuse esimees

Rakvere Lihakombinaadil on tõesti käinud pikalt läbirääkimised Hesburgeriga, kuid seni pole jõutud pooli rahuldavale tulemusele.

Läbirääkimised Hesburgeriga jäid katki kahel põhjusel. Esiteks ei sobinud hind. Teiseks oli kliendil konkreetne ootus toote tehnoloogilise valmistamise protsessile, mis tähendas Rakverele märkimisväärset investeeringut.

Samas Hesburger ei olnud valmis tagama püsivat ostukogust, mis muudab nende jaoks investeeringu liiga riskantseks.

Rakvere on endiselt valmis tegema koostööd kiirtoidukettidega, kes soovivad 100%-lisest veiselihast pihve. Rakvere Lihakombinaadil on pakkuda neid kolmes eri kaalus – hakkpihvid 45 g, 75 g ja 110g.

McDonald'silt ei õnnestunud reedel kommentaari saada.

Venemaa ja Ukraina piimatööstused peavad juustusõda

Venemaa süüdistab Ukrainat selles, et sealsed piimatööstused kasutavad juustu tootmisel kontrollimatult taimseid rasvu ega taha naaberriigi toodangut enam üle oma piiri lasta.

Ühtlasi soovib Venemaa saada seadusandjatelt Ukraina piimatööstuste kontrollimise õigust. Väidetavalt suurendasid

ukrainlased oma toodangus palmitioli osakaalu 2011. aasta lõpus. Venemaa peasanitaararst Genadi Oništsenko kuulutas n-õ juustusõja välja 12. jaanuaril.

Oništsenko ütles ühele telekanalile, et Ukraina toodab halba juustu. Nüüd nõuab Ukraina dokumentaalseid tõendeid, et nende juust tõepoolest halb on.

ARIPA.EV

Valiot juhhib härra "Piim"

Ärge imestage, kui kohtute ja ta esitleb end nime all "Maito" (eesti keeles piim - toim), kirjutas Taloussanomata Valio Eesti uuest juhust.

Valio Eesti ASI uueks tegevjuhiks on hiljuti Kari Finska järel nimetatud Maito Solovjov. "Eesti d-täht hääldeb suulises kõnes tugeva konsonandina nagu Soome t-täht," tutvustab Soome majandusportaal lõunanaabrite keele iseärasusi.

ARIPA.EV

20. jaanuaril Radisson Blu Hotel Olümpias

KONVERENTS

TURUNDAMINE VENE SIHTRÜHMAL

Kui vastutate ettevõtte turunduse ja müügi eest venekeelsele sihtrühmale, on see konverents just täpselt Sulle!

KAVA:

- 9.50–10.00 Moderatori avasõna. Äripäeva ajakirjanik **Alyona Stadnik**
- 10.00–11.00 Mille poolest erineb reklaami, turunduse ja äri tegemine Eestis ja Venemaal? Peterburi loovagentuuri Smart City loovdirektor **Ksenia Kostina**
- 11.00–11.30 Premia kogemused Peterburi ääriturul. Premia Foodsi turundusdirektor **Katre Kõvask**
- 11.30–12.00 Maailma suurima venekeelse internetiportaali Mail.ru võimalused Eesti turundaja jaoks. Mail.ru Groupi projektijuht **Jaanika Ivask**
- 12.00–13.00 Lõuna
- 13.00–13.30 Mille poolest erineb turundamine vene sihtrühmale Tallinnas ja Ida-Virumaal? Elioni projektijuht **Irina Bojenko**
- 13.30–14.00 Kuidas teha suhtekorraldust vene sihtrühma suunas? PRB juhataja **Raimond Kaljulaid**
- 14.00–14.30 Kuidas venekeelse sihtrühma jaoks meediat planeerida? MediaComi strateegiline planeerija **Olga Peresild**
- 14.30–15.00 Millised on vene perede ostujõud, mentaliteet ja tarbijakäitumist suunavad väärtused? TNS Emori uuringuekspert **Tanja Kriger**
- 15.00–15.30 Kuidas vene sihtrühmale müüa? Meinson Konsultatsioonide koolitaja **Olga Meinson**

Konverents toimub eesti keeles.

Osalustasu: 199 eurot + km
Lisainfo ja registreerimine: tel 53 079 151 või silja@best-marketing.com
WWW.BEST-MARKETING.EE

best marketing

Äripäeva käsiraamat

UUDISKIRI

Õigusuudised Äripäeva käsiraamatute tellijale

Õigusuudised jaanuaris

Hannes Kün
Advokaadibüroo
Tark Grunte Sutkiene advokaat

Tanel Kün
Advokaadibüroo
Tark Grunte Sutkiene advokaat

◀ Jaanuari Uudiskirja autorid

Uudiskirja koostab advokaadibüroo

TARK GRUNTE SUTKIENE
www.tarkgruntesutkiene.com

Äripäev

Loe Uudiskirju: kasiraamat.aripaev.ee
Äripäeva käsiraamatute toimetis
Info: 667 0 100 kasiraamat@aripaev.ee

Statistika

Tallinnas saab 10 eurosendi eest ruutsentimeetri korteripinda

keskmine reaalne korteripind, mille sai 2011. aastal osta 10 eurosendi eest

ALLIKAS: MAA-AMET, ÄRIPÄEV

	Tallinn	Tartu	Pärnu	Kuressaare	Haapsalu	Viljandi	Kärdla	Rapla	Rakvere	Võru
KORTERITEHINGUTE ARV 2011	5720	1110	487	135	91	139	20	35	136	94
muutus võrreldes 2010. a. %	-1,84	3,16	-2,60	19,47	-2,15	-3,47	81,82	45,83	2,26	-14,55
M² KESKMINNE HINDE EURODES 2011	1035,25	838,73	728,29	643,2	458,3	437,25	410,73	402,58	374,28	366,86
muutus võrreldes 2010. a. %	12,75	8,06	6,04	-2,81	-5,07	7,02	4,67	18,89	-11,76	3,53

	Narva	Põlva	Paide	Jõhvi	Valga	Jõgeva	Kohtla-Järve
KORTERITEHINGUTE ARV 2011	503	51	81	138	96	52	533
muutus võrreldes 2010. a. %	-18,34	6,25	3,85	15,00	-12,73	-13,33	0,38
M² KESKMINNE HINDE EURODES 2011	309,15	283,35	275,86	221,84	141,29	120,63	103,59
muutus võrreldes 2010. a. %	6,40	-7,41	14,04	-9,07	1,42	-16,31	1,72

ÜLEVAADE

Ülepakkumine hoiab korterite kallinemist ohjes. Hind jõudis kohati põhja

ANNE OJA
anne.oja@aripaev.ee

Kuigi euro kasutuselevõtu tõttu oodati helgema aja saabumist, takistavad Euroopa ebakindl majandusolukord ning tohtu ülepakkumine korterite hinna tõusu.

Euro oodatud elavnemist Eesti korteriturule ei toonud. Maa-ameti tehingustatistika kohaselt kasvas tehingute hulk küll kohati mitmekümne protsendi võrra, kuid tervikuna müüdi Eestis kortereid vähem kui aasta varem. Keskmine ruutmeetrihind mõne protsendi võrra siiski kosus, ehkki mitmel pool, ka pealinnas, saabus hinnapõhi alale eelmisel aastal.

"Piltlikult öeldes, kui ikka igas Lasnamäe triipkojas on müüa kaks korterit, mõjutab see konkurentsituatsiooni ja hindu on keeruline tõsta," ütles Pindi Kinnisvara juht Peep Sooman. Tema sõnul on Tallinna korterite hinnatõus näiline, kuna kallinenud on vaid parimad piirkonnad ja eksklusiivsed asjad. Mitmel pool mujal näitab statistika

2%

võrra vähem tehinguid tehti korteritega möödunud aastal Tallinnas aasta varasemaga võrreldes.

hinnapõhja saabumist isegi alles 2011. aastal. Samas võib seda seletada ka keerulise majandusolukorra ja tasaarveldustehingutega, mis hinnastatistikat moonutavad.

"Tasaarveldustehingud on levinud Ida-Virumaal ja ka Lõuna-Eesti väiksemates linnades. Kui palju neid parasjagu on, sõltub kuust," ütles Sooman. "Fakt on aga see, et inimeste probleemid pole lahenedud ja üleöö pole imesid toimunud. Müüvad ikkagi need, kes end 2007. aastal laenu dega umbe tõmbasid."

Kasv hoiab tagasi. Kinnisvarabüroo Uus Maa juht Jaanus Laugus ütles 2011. aastale tagasi vaadates, et korterite turg näitas vaikat kasvu, kuid kasv oli siiski tagasihoidlik. "Üürikorterite nõudlus kasvas kogu Eestis. Üüriturg on märksõna ka tänava," lisas ta.

Lauguse hinnangul jääb uute korterite turule tulek jääb möödukaks, sest arendajad peavad arvestama peamiselt omavahenditega. Kui laenu raha ka saadakse, siis vaid 50% projekti maksumusest, teadis ta. Lisaks peab arvestama pika müügi ajaga ning kaaluma alternatiivina üürimajade ehitamist.

Laugus ütles, et kohtutäiturid müüvad praegu

maha märkimisväärse osa omanikku vahetavast kinnisvarast, isegi kuskil 10–15%. "Raske prognoosida, kas nende müüdavate korterite arv kahaneb või hoopis kasvab. Kui vaadata majanduse üldisi näitajaid, peaks sündmüükide arv vähenema, ent kui vaadata elu, võib see tõusta," ütles Laugus.

Arendus on elavnenu. Ober-Hausi Kinnisvara analüütik Rain Rätt ütles, et pakkumisi vaadates jääb kohtutäiturite müüdav korterite hulk kindlasti mõne protsendi piiridesse, kuid sündmüükide arv on pärast mulli lõhkemist tõusutrendis. 2011. aastal langes kohtutäiturite arvele alla 3% kogu kinnisvara sündmüügist, lisas Rätt.

2011. aasta olulisimateks märksõnadena nimetas ta aktiivset korterite arendust Tallinnas, ehitushindade kiiret tõusu, elamispiindade üürituru arengut ning asukoha ja korteri kvaliteedi tähtsustumist.

"Võrreldes eelmise aasta jaanuariga on Eestis tervikuna müügipakkumiste hulk ligikaudu 10% suurem. Samas ei ole pakkumishindades olulist muutust toimunud," ütles Rätt.

"Praegu on veel väga vara ennustada hindade liikumise suunda 2012. aastal, kuna õhus on palju määramatust," lisas Rätt.

Võrdlus

Hinnapõhi jõudis kohati kätte alles mullu

linn	hinnapõhi	Viljandi	2010 september	Haabersti	2009 juuli
Rakvere	2009 veebruar	Paide	2010 november	Põhja-Tallinn	2009 juuli
Kuressaare	2009 aprill	Jõgeva	2010 detsember	Mustamäe	2009 juuli
Tartu	2009 november	Narva	2010 detsember	Lasnamäe	2009 august
Pärnu	2010 jaanuar	Kohtla-Järve	2011 mai	Kesklinn	2010 jaanuar
Jõhvi	2010 juuni	Rapla	2011 mai	Pirita	2010 september
Võru	2010 juuni	Põlva	2011 detsember	Kristiine	2011 jaanuar
Haapsalu	2010 juuli	TALLINN (keskmiselt)	2009 juuli		
Valga	2010 august	Nõmme	2009 jaanuar		

ALLIKAS: PINDI KINNISVARA

Sirptiiva 14 katuseterrassiga ridaelamu. Luksulik kodu Pirita määndide all.

**5 BOKSI
4 BOKSI
3 BOKSI
VEEL ALLES!**

www.kloostrimetsa.ee

Arvo Nõges +372 524 2757; Denis Kolomenski +372 507 3660

Tasub teada Kes on ostja?

OSTJAD on ratsionaalsed, ettevõtlikud ja otsivad kõiges kvaliteeti. Standardpõhjused on sünid, surmad, lahku- ja kokkukolimised.

TEISEKS ostetakse kortereid üürileandmiseks või vahetatakse

se elukohta suurema ja kallima vastu, kuna vaba raha on riskantne väärtpaberites ning pangakontol hoida.

2012 märksõnad

OSTU-MÜÜGITEHINGUTE arv võib pisut tõusta, kuna üürimise alternatiivkulu ehk korte-

ri ostmine muutub järjest odavamaks.

SUNDENAMPÄKKUMISTE arv ulatub keskmiselt 300 enampakkumiseni nädalas, kuid see võib samuti tõusta.

KORTERITE hind jääb enam-vähem samaks, sest müügipakkumisi on endiselt väga palju.

ALLIKAS: ÄRIPÄEV, KINNISVARABÜROO

Ä Kommenteer Kallinemine takistas kasvu

ERO VIKK
Swedbanki kinnisvarasektori juht

Kui 2011. aasta esimeses pooles oli uute korteriomanditega tehtud ostu-müügitehingute aktiivsus mõnevõrra suurem, kui eelnevalt prognoosisime, siis aasta teises pooles aktiivsuse kasv pidurdus. Aktiivsuse kasvu pidurid oli hindade tõus ja kasvav teadmatus Euroopas toimuva suhtes, mis otseselt mõjutas ostjate ja arendajate kindlustunnet ning otsuseid.

Tegemist oli hea aastaga, mille jooksul Tallinnas ja Harjumaa tulli pakkumisse mõistlikul määral uusi korterid. Suur osa nendest leidis ka suhteliselt kiiresti ostja. 2011. aasta märksõnad oli ratsionaalsus, ettevaatlikkus ja kvaliteet.

Usume, et 2012. aasta kujuneb suhteliselt sarnaseks möödunud aastaga ehk ostjate ootused oma uue kodu suhtes kasvavad ning säilib arendajate soov pakkuda järjest paremat toodet. Rõhk on kvaliteedil, energiatõhususel ja mõistlikkusele. Nii ostja kui ka pakkuja poolelt tehakse aina enam otsuseid just pikaajalist perspektiivi silmas pidades. Tehingute aktiivsus sõltub ostja-

te kindlustundest, mida eri kanalite kaudu mõjutab Euroopa majanduses toimuv. On oluline, et pakutakse piisaval määral vastuvõtliku hinnaga erinevaid projekte, mille vahel oleks ostjal võimalik valida.

Prognoosime, et 2012. aastal jäävad hinnad enam-vähem samaks ning tehingute aktiivsus püsib võrdlemisi stabiilne. Tehingute aktiivsuse kasv aasta teises pooles on võimalik eeldusel, et Euroopa majandusruumist hakkab tulema rohkem positiivseid uudised.

Esimesel oksjonil müüakse korter harva

PRIIT MAANURM
sundmuugiportaali varad.ee haldaja

(Sund)enampakkumiste arv on viimase aasta jooksul olnud stabiilne ehk 1000 kinnisvara on pidevalt avalikuna leitav. Nendest umbes 500 on korterid.

Esmastel enampakkumistel pannakse sundmüügi korteri hinnaks turuhind, see turgu ei mõjuta. Kordusenampakkumise korral, mis toimub umbes kolme nädala pärast pärast ebaõnnestunud enampakkumist, alandatakse hinda aga X% ning seal võib mingil momendil tekkida ka turu soodsaim hind. See hind toob üldjuhul kohale rohkelt huvilisi ning ar-

vestades olukorda võib selguda, et tegu on asustatud korteriga.

Esimesel enampakkumisel müüakse korter väga harva ning üldjuhul pannakse kõik korterid veidi soodsama hinnaga kordusenampakkumisele. Kordusenampakkumisel on hind keskmiselt umbes 10% soodsam kui esimesel korral.

Arvan, et sundmüükide arv jääb tänava möödunud aastaga võrreldes stabiilseks ehk toimub 300 korterite enampakkumist nädalas. See tähendab, et püsivalt on igas nädalas sundenampakkumisel 1000 kinnisvaraobjekti.

Inimesed üha kaalutlevamad

TÖNU VANAJUUR
Sampo Panga personaal- ja jaepanganduse direktor

Kinnisvaraturg tundub ehk isegi nostalgiline, meenutades buumieelseid rahulikumaid aegu. Praegu teevad inimesed märksa enam kaalutletud valikuid, mis sisaldavad näiteks varasemast suuremaid nõudeid logistikale, keskkonnale tervikuna, rohkem ruutmeetreid inimese kohta ja mõistlikku ruumijaotust – need on vaid mõned ostjate oigustatud ootused. Tähtsaks on ka parkimisvõimalus, rohelus maja ümber ning kiire ja mugav liikumapääsemine.

” Kinnisvaraturg tundub ehk isegi nostalgiline, meenutades buumieelseid rahulikumaid aegu.

Sampo Panga personaal- ja jaepanganduse direktor Tõnu Vanajuur

Reparo!
www.reparo.ee

ÄRIPINDADE
EHITUS, REMONT,
SISEVIIMISTLUS

ERAMUD

Majade eest küsitakse endiselt vähe

Majade müüjad küsivad jaanuari keskpaiga seisuga ruutmeetri eest keskmiselt 699 eurot, selgus kinnisvaraportaali City24.ee statistikakeskkonnast Spot.

Elumajade ruutmeetri keskmine pakkumishind püsis 700 euro piiiril kogu möödunud aasta vältel. 2011. aasta madalaim keskmine majade ruutmeetri pakkumishind jäi maisse, mil see oli 692,5 eurot, kõrgeim aga augustikuuks, mil see oli 706 eurot.

Kinnisvaraportaali City24.ee andmetel otsiti 13. jaanuari seisuga ostjaid ligi 5900 majale.

HALDUS

Liit: ehitajad ei huvitu ühistutest

Eesti Korteriühistute Liidu juhatuse liikme ja tegevjuhi Urmas Mardi sõnul ei leia renoveerimisplaane pidavad ühistud sobivat ehitusfirmat, sest tööde maht teenusepakkujate ei meelita. "Ehitustevõtjad pole ühistutest ka üleliia huvitatud, sest tööde maht on väike ja loomulikult tuleb korteriühistus arvestada palju suurema inimhulga huvidega kui näiteks riigihanke puhul, riigi objektid paistavad atraktiivsemad," rääkis Mardi.

LEMMIKUD

ehitusuudised.ee loetuimad uudised

FOTOD: Statistikaamet tellis uue büroo. Statistikaamet kolib järgmise aasta sügisel uude büroohoonesse Tatari tänaval Tallinnas. Vaata pildigaleriid uuest hoonest.

RE/MAX laieneb Eestis agressiivselt. Värskest kinnisvarafirmade võrgu RE/MAX regiooni frantsiisi omandanud Selestre OÜ omanik ja juhatuse liige Aivar Vilbo sõnul plaanib büroo Eestis jõuliselt laiendada ning lähiaastail kontorite võrgustiku kahekordistada.

MÜÜA
ÄRIKINNISTU
LÄÄNE-VIRUMAAL
HOONED: 4900 m²,
KINNISTU: 52 900 m²
koos seadmetega
City24 ID: 943658, tel 516 4685

PILT
Kinnisvararubriigi
standardreklaam
42x57 mm
hinnaga 30€
Reklaami tellimine:
Andres Koger
andres.koger@aripaev.ee
Tel 667 0030, faks 667 0200

ÜÜRILE ANDA KAASAEGNE LAOPIND

2532,5 m²

TÄNASSILMA TEHNOPARGIS
LAAGRIS

Üüripind on varustatud riiulitega (3884 aluse kohta)
HIND al 4 EUR-i/m²

Odavad kommunaalkulud:

2011 aasta keskmine 0,6 EUR-i/m²

Üüripinda on võimalik üürida ka osade kaupa.

KONTAKT:

Tel 503 5529, jyri@evelekt.ee

KONKURENTSITULT SOODSAIM HIND!

PROJEKTEERIMINE - EHITUS - KINNISTUTE MÜÜK

KILLUSTIK	MÜÜA SOODSALT VIILHALLID, MIS SISALDAVAD:
BETOONTOOTED	• 200 mm sandwich-katust
METALLKONSTRUKTSIOONID	• lisaplekke
SANDWICH-PANEELID	• 150 mm sandwich-seinapaneele
KANDEVPROFIILPLEKID	• metallkonstruktsioone
SOOJUSTUSMATERJALID	• PVC-aknaid 4,5 x 1,2 m, 6 tk
AVATÄITED	• töstandväravaid
KATUSEKATTED	4 x 4,3 m, 2 tk
	20 x 24 m, 480 m ² 59 900 €
	20 x 30 m, 600 m ² , 69 000 €
	20 x 36 m, 720 m ² , 79 000 €
	20 x 42 m, 840 m ² , 89 000 €
	20 x 48 m, 960 m ² , 99 000 €

tel 55 513 309, info@builderson.ee

EuroPark

- Korraldab parkimist
- Müüb parkimistehnikat
- Investeerib
- Konsulteerib
- Ehitab

UURI LISA
www.europark.ee
6610223

ÄRILAUSE

» Kaido Kaare: Minu kogemus näitab, et lapsed suudavad kommi avada küll.

Kalev Chocolate Factory juhatuses ütleb, et kommipakenditega on palju tööd tehtud, kasutusele on võetud punane niit paberi sees ja õhem pakkematerjal. Kuna Kalev ei kasuta oma toodetes säilitusaineid, tagab selline etikett kommidel pehmed maitse- ja lõhnaomadused.

ÄRIPÄEV 16. jaanuar 2012
toimetaja Vilja Kiisler, tel 667 0150, e-post vilja.kiisler@aripaev.ee

ÜKS KÜSIMUS

Reedene Äripäev kirjutas sellest, et kolm aastat tagasi määras PRIA toetusi 21 vesiviljelusprojektile. Eelmise aasta lõpu seisuga oli toetuse saanud projektidest ellu viidud seitse. **Kuivõrd on Eestis ettevõtlustoetusi vaja?**

PIRKO KANSA,
Teadusparki Tehnopol juhatuses liige

Ma ise usun pigem sellesse, et avaliku sektori raha võiks aina rohkem anda laenuvormis. Sellel põhjusel, et selle raames oleks bürokraatiat vähem, see oleks paindlikum, see ei oleks erinevates komisjonides kinni ja oleks rohkem äriiselt suunitletud. Toetused subsideerivad ning moonutavad konkurentsi, mis ei ole hea. Laenuvormis konkurentsi vähem. Ma usun, et tulevik võiks olla pigem selles, et Eesti riik võiks rohkem kasutada laenu- või investeerimisinstrumente, kus mingil ajal tuleb raha fondi tagasi.

RAIVO VARE,
Arengufondi nõukogu esimees

Eriti on toetusi vaja valdkonnas, kus konkurents on realselt moonutatud, vähemalt oma riigi ettevõtluse jaoks. Tihti peale on niimoodi, et välisettevõtlaste stardipositsioonid on paremad kui oma riigiettevõtlus. Toetuse andmise mehhanism, kontrollmehhanism – need asjad kippuvad lonkama ja siis arvatakse, et see on vale. Iga hea idee annab ära lõrtsida.

ARGO SAUL
Eesti Puitmajade Liidu ja Nordic House OÜ juhatuses esimees

Abirahaga ning toetustega on nii, et kui see on võõra oma, siis tuleks see tagasi maksta ning projekti suhtutakse tõsisemalt. Puitmajatootjad tahavad investeerida tarkvaralahendustesse, mis on märkamisväärsed investeringud, oleme vaadanud erinevaid võimalusi, kuid ei ole leidnud veel sobivaid toetusi selleks.

LUGEJA ARVAB

» Kõik toetused on üks turumajanduse ja kapitalismi sogamine. Meil pole turumajandus ja kapitalism on eurosotsialism.

Kommentaari artiklile "Kalaäri toetusraha läks vett vedama", kust selgus, et 2009. aastal PRIA kalandustoetusteks määratud 6,8 miljoni eurost läks iga teine euro vett vedama.

Äripäev

Peatoimetaja: Meelis Mandel
Väljaandja: AS Äripäev
Pärnu mnt 105, 19094 Tallinn
telefon: (372) 667 0195,
(372) 667 0222,
faks: (372) 667 0265,
(372) 667 0165
Trükk AS Kroonpress
Toimetus:
e-post: aripaev@aripaev.ee
tel: (372) 667 0111,
faks: (372) 667 0265
Korrespondent Tartus
Vainu Rozental,
vainu.rozentala@aripaev.ee
Reklaamiosakond:
e-post: reklaam@aripaev.ee
tel: (372) 667 0105,
faks: (372) 667 0200
Seminarid ja käsiraamatud:
tel: (372) 667 0207,
faks: (372) 667 0290

Raamatuklubi ja infoteletoimetus:
tel: (372) 667 0207,
faks: (372) 667 0290
Tellimine ja levi:
e-post: register@aripaev.ee
tel: (372) 667 0099,
faks: (372) 667 0300
Tellimine internetis:
www.aripaev.ee/tellimine
Äripäev veebis: www.aripaev.ee

Toimetus võtab endale õiguse kirju ja kaastõid vajaduse korral lühendada. Toimetuse kaastõid ei tagasta. Kõik ajalehes Äripäev ja tema lisades avaldatud artiklid, fotod, teabegraafika (sh päevakajalid, majanduslikul, poliitilisel või religioosel teemal) on autoriõigusega kaitstud teosed ning nende reprodutseerimine, levitamine ning edastamine mis tahes kujul on ilma ASI Äripäev kirjaliku nõusolekuta keelatud. Kaebuste korral ajalehes sisu kohta võite pöörduda Pressinõukogusse, pn@eal.ee või tel (372) 646 3363.

KOLUMN

Perearst on ettevõtja riigi soovil ja omaenda vabal tahtel

Tas on üles kerkinud süüdistused, et perearst kasutab sihtotstarbelist haigekassa raha, mis peaks justkui kuluma ainult meditsiiniteenuse peale. Need süüdistused on nagu seitsmepealine lohe, raiud ühe pea maha, aga mõne aja pärast tekib jälle küsimus, miks perearst ennast ettevõtjaks peab, kui-gi ravib maksimaksjaid.

Amentikud saadavad patsiendile pidevalt signaale, nagu oleks maksumaksja ravikindlustusraha mõeldud ainult raviks. Tegelikult tuleb selle rahaga katta kõik tegevuskulud raviasutuses. Kui patsiendi meelest algab raviteenus hetkel, kui ta arsti kabinetis toolile istub, siis tegelikult tekib kulu tervishoius juba ruumide sisustamisel ning personali palkamisel ja koolitamisel. Tavaliselt peetakse edukat ettevõtet kiiduväärseks, sest ta oskab säästlikult majandada, aga kui tegu on arstiteenuse pakkujaga, siis muutub jutt kohe teiseks. Edukas oleks justkui see, kes kogu raha alati lõpuni ära kulutab, homsele mõtlema. Hoolimata positiivsetest näidetest ei usuta, et on võimalik ühildada efektiivset majandamist ettevõtluses ja kvaliteetset meditsiiniteenust.

Ranged nõuded. Seaduse järgi on perearstid ettevõtjad ning selle kohaselt peab kindlustuselt, mille nimi on haigekassa, tagama inimestele esmatasandi arstiabi. Haigekassa ostab perearstid ettevõtja käest "paketi", millesse kuuluvad nii perearstikeskuse ülalpidamine, personali palgad kui ka muu, mida ettevõtte tegutsemiseks vajab. Lisaks sellele kuulub paketti muidugi ka raviteenus inimestele. Leping on piiratud summa peale ja kui perearst tahab näiteks keskust laiendada, tuleb seda teha oma raha eest. Perearstid ettevõtjate kriitiseerijad jätavad alati kahjuks kahe silma vahele ka selle, et enne kui leping haigekassaga üldse kõne alla tuleb, peab perearst firma asutama, ruumid ülitäpsete ja rangete nõuete järgi sisustama, varustuse ostma, personali palkama ja olema täiesti valmis teenust osutama hetkeks, kui kandideerib haigekassa lepingule. Tegemist ei ole hädise kontoritoaga büroo-koones, mis tuleb rentida ning laua ja tooliga sisustada. Tegemist on esmatasandi meditsiinikeskusega, mille perearst peab enda või panga raha eest kõigepealt looma. Minimaalne investeringu suurus on 40 000 eurot. See raha tuleb aga hil-

ANNELI TALVIK
perearstide seitsi juhatuses liige

» Perearsti-praksise avamiseks tuleb investeerida vähemalt 40 000 eurot.

jem ka tagasi saada, haigekassa seda kahjuks tagasi ei maksa.

Haigekassa ostab ka haiglatelt meditsiiniteenust, aga enamik haiglatelt on eraomanduses, õigemini omavalitsuste omad, kelle jaoks efektiivne majandamine on samuti oluline. Seega peaks selge olema, et see on normaalne. Kui omanik majandab oma ettevõtet nulli piiril või kahjumiga, ei teki vahendeid arenguks. Võib-olla tuleb paljudele üllatusena, et arenguks haigekassa raha ei eralda (vähemalt mitte perearstidele). Kui arengut ei ole, tekib taandareng. Kas see on patsiendi huvides, et arstikeskuste tase langeb? Haigekassa lepingute sõlmimisel ei arvesta, kas keskust arendatakse või mitte, kas panustatakse patsiendi heaolusse ja personali arendamisse või mitte. Peame seda suureks puuduseks, sest võib tekkida kiusatus rahulduda kesise töökeskkonnaga, pakkuda perearstiteenust ebasobivates tingimustes ja ebapiisavalt koolitatud personaliga.

Perearst kui süsteemi alustala. Patsiendi jaoks on esmatähtis kvaliteetne teenus ja kindlus, et tal on hea arst, mitte lihtsalt kättesaadav arstiabi. Perearstikeskuste (loe: eraettevõtete) võrgustik moodustabki Eesti esmatasandi meditsiinisüsteemi. Selle on loonud ettevõtjad, perearstid, mitte haigekassa või mõni muu asjapulkade ametkond. Võrgustikku arendab perearstikond, mille esindaja on Eesti Perearstide Selts. On asjakohatu, et riigis, kus esmatasandi meditsiinisüsteemi on loonud ettevõtjad ise, seda pidevalt kirutakse. Eesti esmatasand on saanud kuhjaga kaalukaid positiivseid hinnanguid ja on Euroopa meditsiinisüsteemis üks tugevamaid. Perearsti motiveerib rõõm, et patsiendid on rahul oma arstiga, et ettevõtte on edukas, toimiv ja arenev, ja ka rõõm dividendide üle, kui ettevõtte on tubli olnud. Ma ei taha õigustada dividendide firmas, kus prioriteet ei ole arstiteenuse kvaliteet, seal on väärtused paigast läinud. Kui aga arst on tööd hästi teinud, patsiendid rahul ja teenuse pakkumiseks loodud kindlaid töökohti, tuleb perearste tubli töö eest tunnustada. Sellal kui arstide ära-vool Eestist on pidev, on just eraettevõtjast perearst süsteemi kindel alustala. Kui Eestis on perearstide töötamise motivatsioon võimalus ise oma tööd korraldada ja selle eest korraldada tasu saada, siis patsiendi huvides on see, et arstid Eestist ei lahkuks, vaid tahaksid siin töötada.

REPLIIK

Kuhu kadus jalgpallist aus mäng?

Skandaalid jalgpalli ümber süvendavad veendumust, et kui mäng kõrvale jätta, on tegemist ebanormaalse tööstuharuga. Eelmisel nädalal selgus, et Eesti tennis osalemise eest kokkuleppemängus Bulgariaaga 2011. aasta veebruaris 40 000 eurot. Tõsi, kokkuleppemängus osaleti enese teadmata, kuid kaks probleemi jääb.

Esiteks, kokkuleppemängu tagamaade selgitused tulid alles siis, kui tehing aasta hiljem paljastati. Teiseks, vaatamata sellele, et kokkuleppemängu toimimine on tõendatud,

HARRY TUUL
arvamustoimetaja

» Honorarist võinuks loobuda või annetada heategevuseks.

ei põlatud musta raha ära, vaid kirjutati ilmselt eelarvesse. Eesti koondis on ka varem sõprusmängus osalemise eest honorari saanud, kuid varem pole paljastatud, et tegu oli kokkuleppemänguga. Miks ei teavitatud honorarist kohe? Ja kas poleks olnud mõistlikum sellest rahast loobuda või näiteks annetada heategevuseks? Praegu jääb tehingule igal juhul kibe mekk manu.

Kui Norra politsei puistas jalgpalliklubi Fredrikstad kontorit, kus aastaid leiba teeninud Eesti jalgpalli raudtala

Raio Piiroja, said teatavaks hallid skeemid, mille alusel maksitakse jalgpalluritele töötasusid. Piiroja sai klubist palka, kuid kuna ta müüdi edasi "investoritele", siis teda vahendanud ja Aivar Pohlaku juhitava ettevõtte Sport & Net Grupp kaudu sai Piiroja veel stipendiumina lisatasu. Maksudega mängimise taunimise või tuha päheraputamise asemel nimetas jalgpallikorüfee Pohlak selliseid skeeme normaalseks.

Argument, et "teised teevad ka nii", on nõrk. Kuhu jääb aus mäng (*fair play*)?

HESBURGER TAHAKS OSTA HEA MEELEGA EESTI LOOMALIHA. Kiirtoidurestoran Hesburger kinnitab, et ostaks Eestist hea meelega liha, aga pole pakkujaid. Keegi sellist pihvi ei tooda.

HESBURGER TEEB EESTI JA SOOME TARBIMISE VAHET. Kiirtoidurestoran Hesburger teeb klientide vahel vahet: paneb Soome hamburgerite vahele kodumaise

ja Eesti hamburgerite vahel Poola päritolu loomalihapihvid.

RAKVERE LIHAKOMBINAAT: TAHAKSIME MÜÜA HESBURGERILE PIHVE. Rakvere Lihakombinaadi juhataste esimees Anne Mere kinnitab, et nad on valmis tegema koostööd kiirtoiduketiga, aga Hesburger ise ei ole valmis tagama püsivat ostukogust.

ARVAMUS

Uus ATS teeb ametnikele teenimatult liiga

Uus avaliku teenistuse seaduse eelnõu ei täida oma eesmärki. Selle koostajad leiavad, et riigiga avalik-õiguslikus suhtes olevaid isikuid (ametnikke) võib kohelda halvemini kui töölepingu alusel töötavate isikuid. Enamiku ametnikke puudutavaid otsuseid saab tööandja ehk riik kehtestada ühepoolt ning teenistuse regulatsioon on äärmiselt jäik.

Puudub tasakaal. Põhimõtetlist lahendust nõudev probleem on ametnike põhiseaduslik ühinemisõiguse tagamine ja streigioiguse totaalne keelustamine. Sellega on seotud ametiühinguõiguste (nt kollektiivsed läbirääkimised) puudumine ning ametnike teenistusalaste vaidluste kohtuvälise lahendamise võimaluste puudumine.

Eelnõus puudub tasakaal ametnike kohustuste/piirangute ja hüvede/sotsiaalsete garantiide vahel. Näiteks kehtestatakse absoluutne streigikeeld ja kohustuslik katseaja nõue, kaotatakse teenistusaastade eest antav lisapuhkus, lõpetatakse teatud juhtudel valveaja tasu maksmine, võimaldatakse kohaldada valveaega sama hästi

KALLE LIIVAMÄGI
ROTALI JUHT

Eelnõu ei näe ette ühegi hüve lisandumist ega palga suurenemist.

kui piiramatult, võimaldatakse määrata distsiplinaarkaristusi kuni kolme aasta möödumisel distsiplinaarsüüte toimepanemisest arvates, vähendatakse ametniku koondamishüviti, nähakse ette täiendav teenistusest vabastamise võimalus ettenägematute asjaolude ilmumise tõttu. Samas ei ole eelnõus ette nähtud ühegi hüve või soodustuse lisandumist ega palga suurenemist. Puudub ka ametiasutuse ja vastutavate ametnike vastutuse ebaseadusliku tegevuse eest teenistussuhete korraldamisel. Seega ei ole täiendatud eelnõu eesmärk – ühtlus-

tada avaliku teenistuse hüved erasektoriga võrreldes.

Eriametnike lisasoodustused õigustatud. Teeme ettepaneku jätta eelnõust välja ametnike erikategoriate, st nn eriteenistuste ametnike (vangla, politsei-, pääste-, tolliametnikud) teenistustingimuste muutmine, eelkõige nende praegu kehtivate soodustuste kaotamine. Arvestades nimetatud ametnike teenistuse eripärasid, tööga kaasnevat ohte tervisele, täiendavaid nõudmisi ja seadusega kehtestatud täiendavaid piiranguid, ei ole need ametnikud võrreldavad tavaametnikuga ei oma oskustel ega töötingimuste poolest, mistõttu lisasoodustused ametnike erikategoriatele on õigustatud.

Teeme ka ettepaneku täiendada eelnõu ametnike nn vaidkomisjonide regulatsiooniga, st luua ametnikele võimalus teenistussuhete pinnalt tõusnud vaidluste kohtueelseks lahendamiseks. Vaidkomisjonid tuleks moodustada ametiasutuse kõrgema asutuse juurde ning komisjoni võiks pariteetsetel alustel kuuluda ametiasutuse ja ametnike esindajad.

KOMMENTAAR

Euroopa peaks valima ameerikalikult karmima käe

Kui eurotsoon tahab kapitali lahkumist kontrolli alla saada, on tal kaks võimalust. Teha raha juurdetrükkimine raskemaks või pakkuda investeerimistagatist maades, mille turud paistavad ebakindlad.

Itaaliast ja Prantsusmaalt võib alates suvest olla välja voolanud 300 mld eurot. Prantsusmaa ja Itaalia pangad trükivad raha juurde, et raha väljavoolu tasa teha, ent see aitab üksnes kapitali põgenemisele kaasa, sest takistab intressimäärade tõusu tasemeni, mis ajendaks kapitali paigale jääma.

Sotsialistlikud eurovõlakirjad. Kui Euroopas kehtiksid samasugused reeglid nagu Ameerika Ühendriikides, kus keskpangasüsteem peab raha trükides andma lisatagatise kullas, ei trükitaks raha sel määral juurde ning kapitali väljavoolu suudetaks pidurdada.

Ameerikalik tee nõuab, et ostjad võtavad nii avalikku kui ka erasektoris kätetud riskid enda kanda. Teist teed võiks ni-

HANS-WERNER SINN
Müncheni Ülikooli majandusprofessor

Eurovõlakirjad tagavad kindlustunde üksnes riigivõlakirjadele.

metada sotsialistlikuks: kasutatakse investeerimistagatist, lastes käibe eurovõlakirju. Kuni valitsused, mis müüvad oma võlgu pankadele, võivad saada piiramatult odavat laenu Euroopa keskpankadelt, jääb Euroopa volatiilseks. Kapitali väljavool jätkub ja Euroopa keskpankadelt nõutakse suuri hüviti. Saksamaal ulatuvad kompensatsiooninõuded juba pooleni netovälisvaluutakogusest ehk 500 miljardi euroni.

Saksamaa leppimine sellega oleks Euroopale hävitav. Euroopa finantstabiilsuse fond muutuks sotsialistlikuks agentuuriks, mis korraldab kapitalivõlgu ja pidurdab turge. Selle tulemuseks on majanduskasvu vähenemine, niigi vähese kapitali väärtus jagamine ja tuumikiirkondade majanduslik seisak.

Eurovõlakirjad tagavad kindlustunde üksnes riigivõlakirjadele. Eravõlgnikel on endiselt raskusi kapitali leidmisega ja riik suurendab mõju erasektoris. Euroopa Keskpanga majandusteadlane Otmar Issing on seda võrrelnud feodaalorjuse tagasipöördumisega.

Kuid see ei ole meeldiv võimalus, sest ähvardab maksu- ja ametiühingute vastuseisuga. Saksamaal on seoses eurovõlakirjade kasutuselevõtuga juba tugev vastuseis kujunenud. Nii osutub elujõuliseks ameerikalik alternatiiv, mis säilitaks intressimäärade kõikumise distsiplineeriva mõju.

Äriteenused

TEL 667 0105, reklaam@aripaev.ee

reklaam

MAJANDUSTARKVARA RAPID UUDNE JA SOODNE!

TT Tarkvara OÜ
telefon 635 6660, rapid@ttarkvara.ee
www.ttarkvara.ee/rapid

ABC RENT

90 SEKUNDIGA LEPINGUNI!

abcrent.ee

MÜÜGIL KASUTATUD kontorimööbel, kodumasinad, metallriiulid jne.

Tähetorni 21-i, Tallinn
Tel 55 26 608
www.Apuneks.ee

AUTENTE

VALMIS OSAÜHINGUD RAAMATUPIDAMISTEENUSED MUUDATUSED ÄRIREGISTRIS

Tallinnas Jõe 2, II korrus • Tel 660 1760
Tartus Ülikooli 4-9 • Tel 734 9966
www.autente.ee info@autente.ee

IDEAS & SOLUTIONS
www.ideassolutions.ee

RAAMATUPIDAMISTEENUS FINANTSNOUSTAMINE ÄRIPLAANID

tel 515 4268 info@ideassolutions.ee

BEST CLEAN

- hoolduskoristus
- suurpuhastus
- prügivedu
- lammutustööd
- abitööd
- vaipade pesemine
- puupõrandahooldus

Tel 55 20 870, 65 65 311
puhastus@bestclean.ee
www.bestclean.ee

KAANON KINNISVARA

Ostame kinnisvara
Harju- ja Tartumaal
Tel. 53 488 966, tehing@kaanon.ee

Võtame müüki
kinnisvara, konsultatsioon tasuta

Hindamised
(kõikidele pankadele, s.h. finantsaruandluseks)

www.kaanon.ee

Endla 6, Tallinn 10149 Telefon: 6659585 Riia 24, Tartu 51010 Telefon: 7350850

18. jaanuaril Radisson Blu Hotel Olümpias

ÄRIPÄEVA SEMINAR

Eesti ettevõtjate poolt avastamata

HIINA eksporditurg

Hiina tõus kui võimalus Eesti ettevõtjale. Majandus- ja kommunikatsiooniministeriumi majandusarengu osakonna majanduspoliitika talitluse juhataja **RAUL ALLIKIVI**

Toetused Eesti ettevõtetele ekspordi alustamiseks. EASi ekspordidivisjoni eksporditoetuste juht **MIHKEL PUKK**

Enter Chinese Market – Analysis from the Regional and Culture Differences Perspectives. Hiina äri asjatundja ja Tartu Ülikooli lektor **XIAOTIAN ZHANG**
NB! Inglise keeles

Mida on Eesti ettevõtjal pakkuda Hiina turule? Hiina kaubandusagentuuri International Trade Services omanik **TAMBET MADE**

Hiina ärikultuur. Hiina ja ELi kaubandussuhete arendamise ekspert **MERIKE MÄTAS**

Ekspord Hiina turule – mida arvestada, kuidas tegutseda. Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse endine esindaja Shanghai (2007–2010) **VALLE FELDMANN**

Ekspordiga kaasnevad riskid ja nende maandamine. KredEx Krediidikindlustuse juhataste esimees **MEELIS TAMBLA**

Seminari hind 199 eurot (+km). Kahe või enama inimese osalemisel ühest maksjaettevõttest kehtib hindadele soodustus 5%. Lisainfo ja registreerimine telefonil **667 0411** või

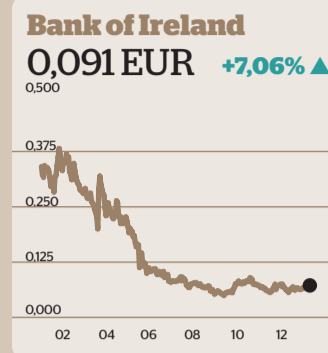
www.seminar.aripaev.ee

ÄRIPÄEV 16. jaanuar 2012

toimetaja Fredy-Edwin Esse, tel 667 0171, e-post fredy-edwin.esse@aripaev.ee

TÕUSJA

Kuuldus Commerzbanki riigilt kapitali mittevajamisest viskas kogu sektori üles.

LANGEJA

Stoxx 600 indeksis oli suurimate kukkujate seas oli Südzuckeri aktsia.

BÖRS

Hiina 2012: kasv aeglustub, turud kõiguvad. Kas börs tõuseb tänavu?

KATRE PILVINSKI
katre.pilvinski@aripaev.ee

Suuremate kauplejate vahel puudub üksmeel, mis suunas hakkavad sel aastal liikuma Hiina aktsiahinnad. Enamik ennustab küll tõusu, kuid on ka kahtlejad.

Hiina on euro päästmise kõrval teine suur küsimärk aastaks 2012. Kas tuleb pehme maandumine või langevad kasvunumbrid sedavõrd palju, et see hakkab negatiivselt mõjutama maailmamajandust?

Hiina suurendab sisetarbimist, et kompenseerida ekspordilangust ning võimaldab jüaanile kiiremat kasvu, et ohjeldada inflatsiooni, ütles Bloombergile Templeton Emerging Markets Groupi juhatuse esimees Mark Mobius. "Hiina juhtkonnal on organiseerimisoskused ning poliitika, mis võimaldab tagada Hiinale SKP suurima kasvu, kui see on ühelgi teisel suuremal riigis maailmas," usub Mobius. Mobius loodab ühtlasi enim teenida aktsiatest, mis on seotud hiinlaste sissetulekute kasvuga.

2012 võib kõigele vaatamata tulla Hiina aktsiate jaoks hea aasta, ennustas ka Focus Money analüütik Stefan Risse, põhjendades seda Hiina suure kasvu ja börside senise kehva arenguga.

Kuigi Hiina suutis vältida 2009. aasta globaalset majanduslangust ning kuigi kasv on rohkem kui kaks korda kiirem maailmamajanduse omast, on börside koondindeks olnud viimase kahe aasta jooksul kümne suurima turu võrdluses nõrgim.

Firmade kasumid kasvavad. Shanghai koondindeks suureneb 36 protsenti, kuna inflatsiooni aeglustumine võimaldab poliitikutel kärpida intressimäärasid ning pangareserve, ütles Bloombergile Guotai Junan Securities Co strateeg Zhang Han.

"Likviidsus paraneb valitsuse leevenduspoliitika tulemusel," usub Zhang. "See aitab turgudel esimeses kvartalis tagasilöögiga toime tulla." Zhang ennustab, et Shanghai koondindeks, mis jälgib suuremalt jaolt jüaanis nomineeritud A-aktsiaid, tõuseb sel aastal 3000 punktile 2011. aasta lõpu 2199,42 punktilt.

China International Capital Corp (CICC) ennustab seevastu kergelt langust, arvestades, et majanduskasv ei aeglustu piisavalt, selleks et võimaldada laenukulude agressiivset vähendamist.

Hiina ettevõtete tulud võivad sel aastal kasvada 10 protsenti, prognoosib Zhang. Bloombergi aasta lõpus küsitletud rohkem kui 12 000 analüütikut ennustas siiski, et kasumi kasv nelja suurema arenevate turgude MSCI BRIC indeksi järgi aeglustub 5 protsendile läinud aasta 19 protsendilt.

Indeks

Aasta lõppes samas kohas, kus algas

Shanghai komposiitindeks

Suurimate maaklerfirmade prognoosid Shanghai komposiitindeksile, maaklerfirma, aktsiaindeksi siht 2012. aasta lõpuks

Citic Securities	2800*
Shenyin & Wanguo	3000
Guotai Junan	3000
Galaxy Securities	3100
GF Securities	3100
Sinolink Securities	3200
BNP Paribas	20-35% tõusu
UBS	tõus kuni 30%
Credit Suisse	2900
Nomura	15-20% tõusu
Goldman Sachs	3200

* esimese kvartali prognoos

ALLIKAS: BLOOMBERG

Hiina juhtkonnal on organiseerimisoskused ning poliitika, mis võimaldab tagada Hiinale SKP suurima kasvu, kui see on ühelgi teisel suurel riigis maailmas.

Mark Mobius, Templeton Emerging Markets Groupi juhatuse esimees

Hiina parim aktsia läinud nädalal oli 12 protsendilise tõusuga HIT Shouchuang Technology Co., Ningbos asuv kaubamajaomanik. Kõige halvema tulemuse sai aga mööblitootja Markor International Furniture Co 21 protsendilise langusega.

Läinud aasta suurim tõusja Shanghai koondindeksi järgi oli 195 protsendiga China Fortune Land Development Co. Suurim langeja oli teletehnikat tootev Irico Display Devices Co 66 protsendiga.

Aeglustumine ja kõikumine. Hiina majandus on kasvanud viimase kümne aasta jooksul keskmiselt 10,3 protsenti aastas. Kasv aeglustus läinud aasta kolmandas kvartalis 9,1 protsendile, põhjuseks tellimuste vähenemine Euroopast, mis on Hiina suurim eksporditurg.

UBS AG kärpis Hiina 2012. aasta majanduskasvu 8,3 protsendilt 8 protsendile, Citigroup 8,4 protsendile 8,7-lt. BRIC riikide keskmine majanduskasv peaks sel aastal langema 6,1 protsendile.

"Selle aasta teemad on aeglustumine ja kõikumine," ütles CICC analüütik Hao Hong Bloombergile. Hong eelistab kommunaal-, energeetika- ja telekommunikatsioonifirmasid ning laiatarbekaupu tootvaid ettevõtteid. Favoriidid on Shenhua Energy Co, riigi suurim söetootja, mille börsihind on 9,4 korda suurem arvutuslikust kasumist. Parim telekommunikatsiooniaktsia oli läinud aastal China United Network Communications Ltd.

Kinnisvarafirmade hinnad on viimase kahe aasta jooksul langenud, kuna valitsus otsustas rakendada hinnatõusu ohjeldamiseks piiranguid kinnisvara omamisele. Hiina koduhinnad langesid detsembris neljandat kuud järjest. Majanduskasvu aeglustumine võib panna valitsust kinnisvarapiiranguid teises kvartalis jällegi lõdvendama, ennustas CLSA Aasia turgude strateeg Andy Rothman.

Euroopa on oluline tegur. Keskpang võib sel aastal langetada pankade reservinõudeid kuni neli korda, et julgustada väikefirmasid taas laenama, usub Zhang.

Kui püsiv on Hiina aktsiate langus, sõltub sellest, kas Euroopa tuleb toime oma võlakriisiga. Hiina eksport Euroopa Liitu kasvas läinud aasta novembris 5 protsenti, mis oli vaid neljandik juuli ja augusti tõusust. Euroopa Liitu läheb 18 protsenti Hiina ekspordist. Peaminister Wen ütles 3. jaanuaril, et Hiina jätkab sel aastal ettevaatlikku rahapoliitikat ning proaktiivset rahanduspoliitikat.

Hiina pankadelt oodatakse aastast netotulu kasvu vähemalt 19 protsenti.

"Jääme Hiina aktsiate suhtes positiivseks," ütles Mobius Templetonist. "Hiina on üks kõige kiiremini kasvavaid majandusi maailmas ning eeldatavasti mängib ka suurimat rolli globaalses majanduses."

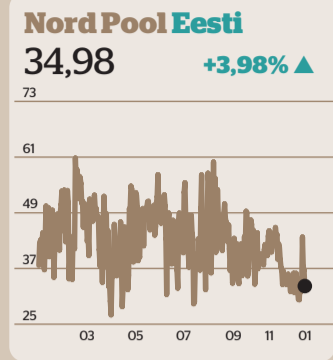

4,83

protsendile kahanes eelmise nädala oksjonil Itaalia 2014. aasta novembris lõppevate võlakirjade tootlus. Võlakirja kupong on kuus protsenti. Varem laenas Itaalia 5,62%ga.

ELEKTER

Elektri hind on aktsiaturgudest oluliselt volatiilsem.

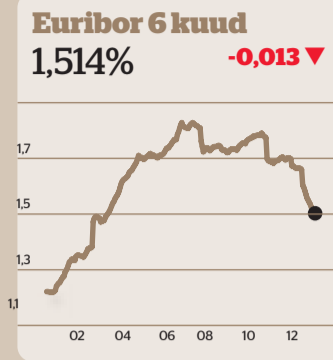
VALUUTA

Itaalia kui uus osatähta Euroopa võlakriisis on rüütuvalt mõjunud ka eurole.

INTRESS

Euroopa Keskpanka baasintressimäärade langetamine surub Euribori alla.

RAHA

reklaam

Kommertsbankade intressitooted

pank	jooksev hoius %		tähtajaline hoius %								
	keskmiselt kuu järgilt (10)	kuu püsijärgilt	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta	2 aastat	3 aastat	min summa
Sampo Pank****	0,25	0,25**	0,95	1,15	1,30	1,60	1,50	1,40	-	-	65/300(4)
Swedbank***	0,10 (7)	-	-	-	1,00	1,30	1,50	1,80	1,90	1,90	190
Swedbank	-	-	0,90	1,00	1,10	1,40	1,60	1,90	2,00	2,00	6000
Tallinna Äripank	-	0,05	0,95	1,15	1,30	1,55	1,60	1,90	2,00	-	200
Tallinna Äripank (3)	-	0,05	1,15	1,35	1,50	1,80	1,90	2,20	2,30	-	200
Nordea Pank	0,10	-	1,00	1,15	1,30	1,55	1,75	1,90	-	-	320
Citadele Pank	-	-	1,50	-	2,00	2,50	2,60	3,30	3,30	3,30	100
Marfin Pank Eesti	0,10	0,20	1,75	1,90	2,10	2,60	2,90	3,50	3,80	4,00	350
DNB	0,25 (7)	-	1,60	1,60	1,85	2,00	2,20	2,30	2,50	2,30	300
UniCredit Bank	0,10 (9)	-	1,30	1,35	1,40	1,55	1,70	1,90	-	-	300/3000(9)
SEB	0,10	0,15	0,55	0,80	1,00	1,30	1,50	1,80	1,90	2,00	100***
LHV Pank	0,20 (10)	-	1,50	1,80	2,00	2,50	2,80	3,00	3,50	-	500
Krediidipank	-	0,10	0,85	1,00	1,15	1,50	1,70	2,00	2,20	2,50	100/200(4)
BIGBANK	-	-	0,50	0,55	0,60	1,40	1,40	2,20	3,70	3,90	300-1500
BIGBANK	-	-	-	-	-	1,40	1,40	2,20	3,70	3,90	1500-30 000
BIGBANK	-	-	-	-	-	1,50	1,50	2,30	3,80	4,00	üle 30 000

pank	tähtajaline hoius %, USD						
	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta	min summa
Sampo Pank	0,20	0,25	0,30	0,55	0,70	0,90	-
Swedbank	-	-	0,15	0,35	0,55	0,80	250
Swedbank	0,10	0,15	0,20	0,40	0,60	0,80	8400
Tallinna Äripank	0,20	0,25	0,40	0,65	0,80	1,00	200
Citadele Pank	0,50	-	1,20	1,70	2,00	2,00	100
Marfin Pank Eesti	0,60	0,70	0,80	1,10	1,20	1,30	500
DNB	0,25	0,25	0,35	0,60	0,90	1,25	300
UniCredit Bank	0,25	0,30	0,35	0,50	0,70	1,00	300/3000(9)
SEB	0,05	0,05	0,10	0,35	0,55	0,70	200
LHV Pank	0,70	0,80	1,00	1,20	1,40	1,50	700
Krediidipank	0,15	0,20	0,30	0,55	0,70	0,90	100/200(4)

kursid on päeva jooksul korrigeeritavad * maks 1999 eurot ** juriidiline isik ***avades tähtajalise hoiuse internetipangas, on intressimäär kuni 0,10% kõrgem (3) personaalpank, klientidele (4) kontorisis (6) internetipanga tähtajalistele hoiustele (7) päevalõpu kontojärgilt, (9) juriidilisele isikule/ eraisikule (10) LHV Pangal minimaalselt jäägilt **** 2- ja 3aastaste hoiuste intressimäärade tutvumiseks kontakteeruge pangaga

Pankade kontaktandmed

SEB Tornimäe 2, Tallinn, tel 665 5100
SWEDBANK Liivalaia 8, Tallinn, tel (24h) 631 0310, e-post: info@swedbank.ee
TALLINNA ÄRIPANK Vana-Viru 7, Tallinn, tel 668 8088, faks 668 8089
NORDEA PANK Liivalaia 45/47, Tallinn, tel 628 3300, faks 628 3201 e-post: tallinn@nordea.com
SAMPO PANK Narva mnt 11, Tallinn, tel (24h) 680 0800, e-post: info@sampo-pank.ee,
CITADELE PANK Roosikrantsi 2, Tallinn, tel 770 0000, faks 770 0001, e-post: info@citadele.ee
BIGBANK Rütli 23, Tartu, tel 1333, faks 737 7582, e-post: bigbank@bigbank.ee, www.bigbank.ee
MARFIN PANK Eesti Pärnu mnt 12, Tallinn, tel 680 2500, faks 680 2501
BANK DNB Tartu mnt 10, Tallinn, tel 686 8500, faks 686 8501, e-post: info@dnb.ee, www.dnb.ee
AS UNICREDIT BANK EESTI FILIAAL Liivalaia 13, Tallinn, tel 668 8300, www.unicreditbank.ee, e-post: kliendiinfo@unicreditgroup.ee
LHV PANK Tartu mnt.2, tel. 680 0400, fax 680 0402, e-post: lhv@lvh.ee, www.lvh.ee
EESTI KREDIIDIPANK Narva mnt 4, Tallinn, tel 669 0941, faks 661 6037

BÖRS

Tallinn

13.01

aktsia	sulgemis-hind, EUR	muutus eelm, %	käive, EUR	P/E	ROE	P/B	divid. tootlus
Arco Vara	2,456	11,08	44	-	-11,1%	0,50	0,0%
Baltika	0,277	-3,48	17 192	-	-46,2%	0,89	0,0%
Ekspress Grupp	1,050	-1,87	6 080	13,0	6,2%	0,81	0,0%
Harju Elekter	2,450	-1,96	122 500	16,6	6,5%	1,08	2,4%
Järvevana	0,541	0	0	-	-0,1%	0,65	0,0%
Merko Ehitus	5,520	1,66	16 791	-	-9,8%	0,84	1,8%
Nordecon	0,948	1,39	3 121	-	-37,0%	1,03	0,0%
Olympic EG	1,138	-1,39	27 966	19,0	12,3%	2,34	0,0%
Premia Foods	0,630	-3,08	251	-	-4,0%	0,58	1,6%
Silvano FG	3,050	0	17 458	4,0	76,0%	3,02	1,6%
Tallink Grupp	0,612	0,33	56 583	10,8	5,4%	0,58	0,0%
Tin Kaubamaja	5,200	0	30 554	9,7	16,8%	1,63	5,4%
Tallinna Vesi	6,349	0,46	13 991	5,8	30,6%	1,78	12,6%
Trigon PD	0,333	0	0	93,8	0,4%	0,38	0,0%
Viisnurk	1,605	3,48	3 995	2,4	37,7%	0,91	3,1%

P/E arvatud viimase nelja kvartali vahearuande (kui on olemas, siis rahvusvahelise raamatupidamisstandardi (IAS) kohase) konsolideeritud puhaskasumi põhjal

Vilnius

13.01

aktsia	sulgemis-hind, EUR	muutus eelm, %	käive, tuhande eurot	tehingute arv
City Service	1,897	0,32	9284,64	18
Grigiškes	0,520	1,96	5784,62	13
Invalda	1,956	1,35	34144,17	44
Linas Agro	0,462	3,82	10041,70	19
TEO LT (Telekomas)	0,614	0,33	28923,18	19

Helsingi

13.01

aktsia	viimane hind, EUR	muutus eelm, %	dividendi-tootlus, %	P/E
Elisa Comm.	16,02	-0,68	8,11	12,72
Finnair	2,54	-0,39	-	-
Fortum	15,89	-0,38	6,30	8,94
Neste Oil	8,31	-1,08	4,23	7,38
Nokia	4,12	-0,63	9,74	23,45
PKC Group	12,39	0,81	4,44	10,42
Stockmann	14,90	1,80	5,58	46,88
Stora Enso	5,20	-1,61	4,82	7,41
UPM Kymmene	9,17	-0,11	6,02	9,54
YIT	12,84	-0,47	5,08	9,33

VALUUTA

Euroopa Keskpank

EUR/SEK ▲

8,8892

EUR/RUB ▲

40,5047

Austraalia dollar	AUD	1,2364	Rumeenia leu	RON	4,3345
Bulgaaria leev	BGN	1,9558	Rootsi kroon	SEK	8,8892
Hiina jüaan	CNY	8,0648	Singapuri dollar	SGD	1,6468
Hongkongi dollar	HKD	9,9196	Suurbritannia nael	GBP	0,8332
India ruupia	INR	65,7040	Sveitsi frank	CHF	1,2100
Jaapani jeen	JPY	98,0600	Taani kroon	DKK	7,4365
Kanada dollar	CAD	1,3019	Tai baat	THB	40,5730
Korea won	KRW	1466,5300	Tšehhi kroon	CZK	25,4500
Leedu lilt	LTL	3,4528	Türgi liir	TRY	2,3642
Läti lilt	LVL	0,7002	Ungari forint	HUF	309,7100
Norra kroon	NOK	7,6930	USA dollar	USD	1,2771
Poola zlot	PLN	4,4060	Venemaa rubla	RUB	40,5047

BÖRSIKAUBAD

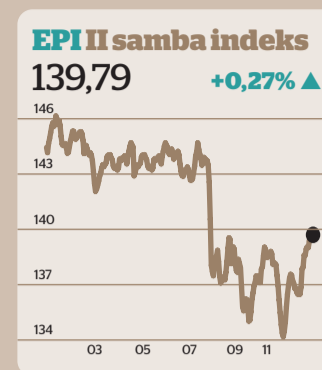
Kütused	12.01	Värvilised metallid	12.01
Nafta IPE	111,26	Alumiinium LME	2157-2157,5
Nafta NYMEX	99,10	Vask LME	7945,5-7946
Mootoribensin	957,50-958,00	Plii LME	1999,5-2000
Diislikütus	981,25-985,25	Nikkel LME	19570-19575
Kerge kütteõli	955,25-957,25	Tina LME	210275-21100
Masuut (1% väävel)	685,50	Tsink LME	1944-1945

Põllumajandus	12.01	Väärismetallid	12.01
nael = 453,59 g		USD/unts, unts = 31,1035 g	
Kohv NYBOT, Usc/nael	233,90	Kuld COMEX	1647,70
Valge suhkur NYSE LIFFE, USD/t	620,60	Plaatina NYMEX	1500,10
Kakao NYBOT, USD/t	2326	Pallaadium NYMEX	640,85
Nisu NYSE LIFFE, USD/t	152,00	Hõbe COMEX	30,10

Äripäev SUURIM TÖÖKOOLITUSTE LEHT EESTIS

Vakants.ee

www.vakants.ee

ÄRIPÄEV 16. jaanuar 2012
toimetaja Raivo Sormunen, tel 667 0173, e-post turud@aripaev.ee
reklaamiosakond, tel 667 0105, e-post reklaam@aripaev.ee

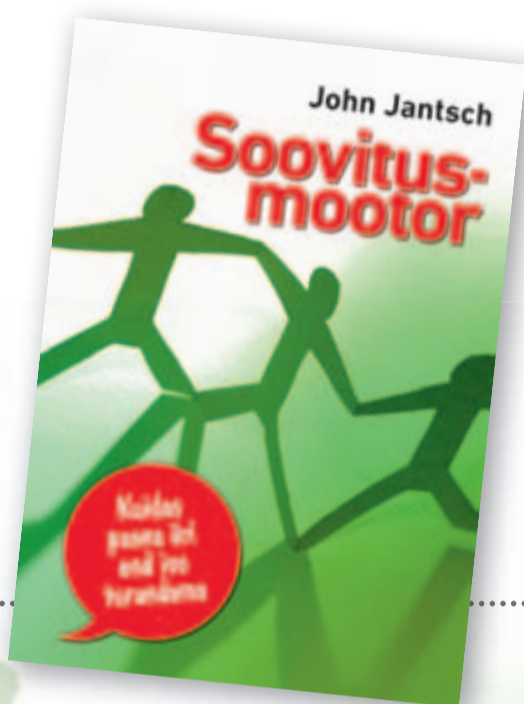

**Äripäeva Raamatuklubi
KUU RAAMAT**

SOOVITUS- MOOTOR:

kuidas panna äri
end ise turundama

John Jantsch, 245 lk

Enamik ettevõtete usub, et see, kas kliendid neid soovivad või mitte pole nendi enda teha. Uuringud aga näitavad, et inimesed tunnevad vastupandamat vajadust oma sõpradele tooteid ja teenuseid soovitada – see on sügavale ajju kodeeritud tung. Ja nutikad ettevõtted oskavad seda tungi enda huvides tööle panna. John Jantsch pakub praktilisi meetodeid, kuidas rakendada soovitamise jõudu, et tagada uute klientide pidev juurdevool.

**Etetellimishind
20. jaanuarini 21,96 €**

Tavahind 24,96 €
Hind klubiliikmele 19,97 €

Tellimine: klubi@aripaev.ee,
tel 667 0108

Jälgige meie tegemisi ka
twitter.com/raamatuklubi ja Facebookis

www.raamatuklubi.aripaev.ee

Äripäev

OTSID võimekat valdkonna VÕTMEISIKUT?

Eesti ettevõtete parimad müügi-, reklaami- ja PR-juhid
leiad Turunduse võtmeisikute leksikonist.

Eesti ettevõtete efektiivsemad tööstus- ja tootmisjuhid
leiad Tööstuse- ja tootmise võtmeisikute leksikonist.

agent
Äripäeva infopank

Telli leksikon juba täna!

<http://www.aripaev.ee/mod/tagaside/leksikonid/>

FONDID

reklaam

Avaron Asset Management

12.01

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Avaron Areneva Euroopa Fond A, EUR	2,73	2,83	2,78	-	1,47	-20,18	33,49	-	22 668 566
Avaroni Privaatportfell B, EUR	11,81	11,81	11,81	-	0,33	-3,31	18,00	-	3 433 045

Compensa Life

11.01

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Kasvuportfell, EUR	-	-	1,11	-	1,70	-17,20	16,80	-2,00	4 130 319
Võlakirjaportfell, EUR	-	-	11,08	-	0,20	1,40	-	-	337 974

Kasvuportfelli mahu info on antud seisuga 31.12.2011. Võlakirjaportfelli mahu info on antud seisuga 30.12.2011.

Danske Capital AS

12.01

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Sampo Pension 25, EUR	0,88	0,89	0,89	1,14	0,95	-3,96	3,61	1,56	9 228 703
Sampo Pension 50, EUR	1,02	1,03	1,03	1,58	1,48	-7,21	4,85	1,53	122 349 588
Sampo Pension Intress, EUR	0,81	0,82	0,82	0,76	0,33	0,01	2,83	2,65	2 679 931
Vabatahtlik Pensionifond Sampo Pension 100 Pluss, EUR	1,24	1,27	1,25	9,40	2,30	-10,10	8,75	2,41	2 574 238
Vabatahtlik Pensionifond Sampo Pension Intress Pluss, EUR	0,70	0,72	0,71	3,02	0,43	-0,93	3,24	0,00	109 079

Info teiste Danske Capitali ja Danske Invest fondide kohta on avaldatud veebilehel www.danskecapital.ee.

ERGO Funds

12.01

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
ERGO Pensionifond 2P1, EUR	0,87	0,87	0,87	0,01	0,21	1,71	4,58	3,60	7 033 816,73
ERGO Pensionifond 2P2, EUR	1,01	1,02	1,02	2,02	1,42	-9,43	9,23	0,25	31 098 267,85
ERGO Pensionifond 2P3, EUR	0,57	0,58	0,58	-	1,53	-14,01	-	-	1 017 239,52
ERGO Pensionifond 3P1, EUR	0,77	0,78	0,78	2,23	2,04	-9,21	-	-	426 202,35
ERGO Pensionifond 3P2, EUR	0,80	0,81	0,81	3,01	2,31	-12,39	-	-	459 042,77
ERGO Pensionifond 3P3, EUR	0,76	0,77	0,77	4,02	2,64	-22,08	-	-	489 571,58

LHV Varahaldus

12.01

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Pensionifond L, EUR	1,21	1,23	1,23	1,97	2,36	-7,98	11,68	2,68	93 363 084
Pensionifond M, EUR	0,99	1,00	1,00	1,30	1,43	-3,41	10,91	4,62	12 692 879
Pensionifond S, EUR	1,07	1,08	1,08	0,91	0,16	0,24	9,75	6,12	19 179 678
Pensionifond XL, EUR	1,02	1,03	1,03	2,15	2,48	-9,77	11,65	3,63	24 388 461
Pensionifond XS, EUR	0,99	1,00	1,00	0,88	0,20	1,01	9,63	5,70	6 155 301
Täiendav Pensionifond, EUR	1,13	1,15	1,14	7,95	2,31	-10,05	12,82	0,78	3 839 229
LHV Pärsia Lahe Fond A, EUR	7,21	7,43	7,28	15,67	-0,40	-6,13	10,06	-	-
LHV Pärsia Lahe Fond B, EUR	4,61	4,75	4,65	15,67	-0,40	-6,15	10,06	-	4 225 107
LHV Maailma Aktsiad Fond A, EUR	7,46	7,61	7,53	12,79	3,73	-19,44	7,64	-	-
LHV Maailma Aktsiad Fond B, EUR	4,76	4,86	4,81	12,74	3,71	-19,45	7,63	-	1 318 376

Nordea Pensions Estonia

12.01

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Nordea Pensionifond A, EUR	0,85	0,86	0,86	2,25	2,94	-3,77	9,05	0	30 868 111,98
Nordea Pensionifond A Pluss, EUR	0,69	0,69	0,69	2,96	3,92	-6,85	0	0	3 260 943,39
Nordea Pensionifond B, EUR	0,81	0,82	0,82	1,49	1,61	-1,4	7,61	0	7 097 595,88
Nordea Pensionifond C, EUR	0,77	0,78	0,78	0,90	0,5	2,05	6,02	0	1 356 960,15
Nordea Pensionifond Aktsiad 100, EUR	0,99	1,01	1,00	13,02	4,35	-8,86	13,21	0	2 289 602,60
Nordea Pensionifond Intress Pluss, EUR	0,65	0,67	0,66	0,00	1	0	0	0	281 999,90

Fondivalitsejad

AVARON ASSET MANAGEMENT Narva mnt 5-58, Tallinn 10117 tel 664 4205, faks 664 4201, info@avaron.ee, www.avaron.ee
DANSE CAPITAL AS Narva mnt 11, Tallinn 15015 tel. 675 2295, faks 675 2895, funds@sampopank.ee, www.danskecapital.ee, www.sampopank.ee
ERGO FUNDS AS A. H. Tammsaare tee 47, Tallinn, tel 610 6500, faks 610 6501, funds@ergo.ee, www.ergo.ee
AS GA FUND MANAGEMENT Roosikrantsi 11,

Tallinn 10119 Tel 680 2680, faks 680 2681 info@gafm.ee, www.gafm.ee
AS GILD PROPERTY ASSET MANAGEMENT Swiss House, Roosikrantsi 11, Tallinn 10119, tel 680 2630, faks 680 2631, info@gildrealstate.com
LHV VARAHALDUS AS Tartu mnt 2, Tallinn 10 145, tel 680 0400, faks 680 0402, vara@lhv.ee, www.lhv.ee
NORDEA PENSIONS ESTONIA AS Liivalaia

45/47, Tallinn 10145 tel 710 1250, faks 710 1251 eesti@nordea.com, www.nordea.ee
TRIGON FUNDS Viru väljak 2, Metro Plaza 5, korrus, Tallinn 10 111, tel 667 9200, faks 667 9201, fond@trigon.ee, www.trn.ee
ASSEB VARAHALDUS Tornimäe 2, Tallinn 15 010, tel 665 6565, faks 665 7122, fondid@seeb.ee, www.seeb.ee
SWEDBANK INVESTEERIMISFONDID AS Liivalaia 8, Tallinn 15038, tel 631 1606, faks 631 1636, funds@swedbank.ee, www.swedbank.ee/fondid

Maaklerifirmad

COMPENSA LIFE VIENNA INSURANCE GROUP SE Roosikrantsi 11, Tallinn tel 610 3000, faks 610 3010 info@compensalife.ee, www.compensalife.ee
LHV Tartu mnt 2, Tallinn, tel 680 0400, faks 680 0402

MARFIN PANK EESTIAS Pärnu mnt 12, Tallinn, tel 680 2500, faks 680 2501
SAMPO PANK Narva mnt 11, Tallinn, tel 630 2104
SEB ENSKILDA EQUITIES Tornimäe 2, Tallinn, tel 665 6622, faks 665 6802

MANDATUM LIFE INSURANCE BALTIC SE Viru väljak 2, Tallinn, tel 681 2300, info@mandatumlife.ee, www.mandatumlife.ee
SWEDBANK AS Liivalaia 8, Tallinn, tel 631 0310, faks 631 0410

54%

kasvas mullu üleilmne uue päikeseenergia tootmisvõimsus. See moodustas 28 gigawatti, tänu rekordilisele instaleerimisele Saksamaal ja Itaalias.

Michael Wolf: Tähtis on tähele panna, et firmaväärtuse mahakandmine ei mõjuta meie vaadet Swedbanki Läti operatsioonidele, mis on üks Swedbanki neljast koduturust.

kommenteeris Swedbanki juhatuse esimees Läti tütarpanga firmaväärtuse mahakandmist 1,913 miljardi Rootsi krooni ulatuses. Ta ütles, et meie pühendumine ja Läti operatsioonide väljavaade ei ole muutunud.

FONDID

reklaam

Mandatum Life

11.01

	ost	müük	NAV	riskiaste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Mandatum Life Conservative Strategy, EUR	106,09	107,15	106,09	-	0,88	-3,24	18,23	-	-
Mandatum Life Balanced Strategy, EUR	115,97	117,71	115,97	-	2,19	-5,86	24,23	-	-
Mandatum Life Aggressive Strategy, EUR	129,98	132,58	129,98	-	2,93	-9,99	40,67	-	-
Mandatum Life Fixed Income, EUR	128,08	128,72	128,08	-	0,63	0,36	24,80	-	-
Mandatum Life Global Food, EUR	128,44	131,01	128,44	-	0,13	-4,42	28,44	-	-
Mandatum Life Emerging Opportunities, EUR100,19	102,20	100,19	-	-	2,67	-21,54	-	-	-
Mandatum Life Global Equity, EUR	132,29	134,94	132,29	-	1,83	-11,58	-	-	-
Mandatum Life Europe Equity, EUR	138,09	140,86	138,09	-	2,05	-12,68	38,09	-	-

Swedbank Investeeringifondid AS

12.01

	ost	müük	NAV	riskiaste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Pensionifond K1, EUR	0,75	0,76	0,76	1,58	0,35	2,16	3,18	0,72	29 593 202,51
Pensionifond K2, EUR	0,81	0,81	0,81	2,97	0,75	-1,07	3,58	-1,04	128 790 832,23
Pensionifond K3, EUR	0,92	0,93	0,93	5,73	1,49	-3,14	5,88	-1,92	320 590 447,11
Pensionifond K4, EUR	0,67	0,68	0,68	9,87	2,28	-7,17	-	-	11 934 695,70
Pensionifond V1, EUR	1,06	1,08	1,07	3,69	0,97	-1,19	4,45	-2,46	8 225 177,77
Pensionifond V2, EUR	0,81	0,83	0,82	7,25	1,84	-4,58	6,70	-4,36	15 248 471,59
Pensionifond V3, EUR	0,93	0,95	0,94	12,39	2,87	-10,39	9,32	-7,10	30 265 038,69
Kesk-Aasia Aktsiafond, EUR	4,01	4,11	4,05	20,40	4,91	-34,15	20,46	-16,64	6 764 059,29
Ida-Euroopa Aktsiafond, EUR	6,18	6,33	6,24	23,86	2,45	-32,96	6,62	-23,47	21 254 898,51
Ida-Euroopa Kinnisvara Af, EUR	2,68	2,75	2,71	22,87	3,86	-39,47	1,20	-26,08	7 109 835,26
Fondifond 100, EUR	8,61	8,83	8,70	14,83	4,06	-15,08	14,66	-6,36	57 604 355,46
Fondifond 30, EUR	9,88	10,13	9,98	5,05	1,41	-4,80	7,01	-1,44	12 625 446,58
Fondifond 60, EUR	9,34	9,58	9,44	9,25	2,58	-8,98	10,77	-3,64	48 700 317,24
Venemaa Aktsiafond, EUR	14,10	14,45	14,24	26,31	8,96	-24,03	31,48	-10,51	48 694 856,02

ASSEB Varahaldus

12.01

	ost	müük	NAV	riskiaste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht mln eurot
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
SEB Energiiline Pf, EUR	0,676	0,683	0,683	3,08	1,98	-11,12	-	-	5,52
SEB Konservatiivne Pf, EUR	0,858	0,866	0,866	0,95	0,46	1,19	4,89	3,81	42,22
SEB Optimaalne Pf, EUR	0,788	0,796	0,796	1,12	0,68	-1,61	7,25	-	8,29
SEB Progressiivne Pf, EUR	0,891	0,900	0,900	1,76	1,09	-5,64	6,34	-2,08	227,20
SEB Aktiivne Pf, EUR	0,820	0,837	0,829	14,68	3,54	-13,47	12,89	-4,43	12,77
SEB Tasakaalukas Pf, EUR	1,069	1,091	1,080	5,26	0,89	-3,10	5,35	-0,66	9,57

SEB Aktiivne Fondifond A, EUR	6,354	6,483	6,418	15,21	3,61	-7,11	13,59	-	3,83
SEB Tasakaalukas Fondifond A, EUR	9,606	9,800	9,703	6,38	0,92	-2,18	8,02	-	0,96
SEB Dünaamiline Fondifond A, EUR	7,692	7,848	7,770	11,86	2,69	-4,52	10,49	0,00	5,85
SEB Ida-Euroopa Völkirjafond A, EUR	11,168	11,168	11,168	6,51	1,84	-3,00	8,15	0,00	57,40
SEB Geneerilise Farmaatsia Fond A, EUR	8,614	8,788	8,701	15,98	3,73	-16,60	12,37	0,00	2,55
SEB Kasvufond A, EUR	5,336	5,444	5,390	23,30	3,58	-29,10	12,95	-8,20	13,38
SEB High Yield Bond Fund, EUR	980,434	980,434	980,434	19,17	1,07	19,60	1,23	-	1,65
Vahendatavad Fondid*									
SEB Choice Asia ex. Japan Fund, EUR	-	-	6,226	14,84	4,66	-7,63	23,85	2,75	161,33
SEB Choice Emerging Markets Fund, EUR	-	-	1,991	15,72	5,37	-14,47	20,7	2,69	107,57
SEB Choice Japan Chance/Risk Fund, EUR	-	-	0,397	16,99	1,25	-16,73	2,35	-8,31	30,03
SEB Choice North America Chance/Risk Fund, EUR	-	-	3,531	14,43	4,65	-0,98	18,13	-1,2	155,43
SEB Asset Selection Fund, EUR	-	-	14,247	8,45	-0,84	1,17	0,5	6,55	1495,59
SEB Choice Asia Small Caps ex. Japan Fund, EUR	-	-	2,831	19,52	4,48	-28,68	21,36	-3,03	45,02
SEB Corporate Bond Fund, EUR	-	-	1,350	4,36	0,86	2,31	6,94	2,6	290,98
SEB deLuxe - Multi Asset Balance	-	-	55,573	8,02	1,73	-11,38	4,84	-	37,96
SEB deLuxe - Multi Asset Defensive Plus	-	-	55,619	3,91	1,04	-6,11	2,27	-	56,45
SEB deLuxe - Multi Asset Defensive	-	-	52,325	N/A	0,29	-4,86	-	-	91,76
SEB Eastern Europe Fund ex Russia, EUR	-	-	2,295	21,59	1,61	-26,64	11,29	-8,26	135,13
SEB Eastern Europe Small Cap Fund, EUR	-	-	2,457	24,94	3,14	-35,15	23,75	-9,01	100,41
SEB Ethical Europe Fund, EUR	-	-	1,966	15,49	3,38	-10,33	8,08	-8,48	15,48
SEB Europe Chance/Risk Fund, EUR	-	-	1050,906	15,88	2,94	-10,79	9,98	-9,25	13,51
SEB Europe Fund, EUR	-	-	2,888	15,52	3,2	-10,61	9,83	-8,01	127,45
SEB Key Select, EUR	-	-	9,676	N/A	0,29	-4,58	-	-	93,94
SEB Global Chance/Risk Fund, EUR	-	-	0,723	13,38	4,04	-4,88	12,77	-2,77	23,71
SEB Medical Fund, EUR	-	-	2,912	11,24	1,76	11,35	11,2	0,64	21,59
SEB Nordic Fund, EUR	-	-	9,529	19,79	4,6	-18,82	14,2	-3,23	74,55
SEB Russia Fund, EUR	-	-	9,529	25,79	8,29	-27,01	37,87	-1,96	75,55
SEB Short Bond Fund EUR	-	-	1,273	0,11	0,02	0,36	0,06	0,9	59,74
SEB Strategy Aggressive Fund	-	-	38,630	14,02	4,55	-10,66	-	-	78,77
SEB Technology Fund, EUR	-	-	2,077	15,07	2,94	-2,72	20,16	1,43	15,60
SEB Guarantee Fund 80, EUR	-	-	99,830	4,00	0,45	-1,96	-1,36	-	37,83
SEB Nordic Small Cap Fund, EUR	-	-	150,426	24,96	6,05	-19,08	-	-	23,93
SEB Listed Private Equity Fund, EUR	-	-	136,969	20,33	6,4	-23,14	-	-	196,32
SEB Concept Biotechnology, EUR	-	-	38,740	16,09	5,96	16,48	17,34	-	42,63
SEB High Yield, EUR	-	-	114,185	N/A	1,67	2,54	-	-	1456,93

* Vahendatavate fondide tagasivõtmis- ja väljalaskemine saab vaadata www.seb.ee/fondidkursid. Fondide mahud on seisuga 30.11.2011.

Trigon Funds

12.01

	ost	müük	NAV	riskiaste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Ärenevate Turgude Agrisektori Fond, EUR	98,96	101,99	100,98	18,42	4,71	50,92	8,54	-	16 788 593
Balkani Fond, EUR	9,40	9,74	9,54	24,12	1,77	-44,51	-0,53	-16,84	5 491 020
Ärenevate Turgude Finantssektori Fond, EUR142,59	146,96	145,50	13,51	3,91	-28,27	23,99	-	-	3 657 040
Uus Euroopa Kasvufond, EUR	10,99	11,38	11,15	20,53	3,11	-32,00	2,54	-17,16	1 729 065
Uus Euroopa Väärtusfond, EUR	16,53	17,12	16,78	14,67	1,57	-11,39	15,44	-9,45	13 774 781
Venemaa Top Picks Fond, EUR	19,81	20,51	20,11	28,33	6,40	-22,71	30,46	0,09	6 951 862

Äripäev ootab oma ridadesse võimekaid ja ambitsioonikaid töötajaid. Oleme Eesti juhtiv ettevõtetele suunatud info pakkuja. Majandusajalehe väljaandmise kõrval oleme aktiivsed internetis, kirjastame raamatuid, korraldame konverentse ja teeme palju muud, mis on kasulik kümnetele tuhandetele Eesti ettevõtjatele. Äripäev on osa Skandinaavia suurimast kirjastuskonsernist Bonnier, mis tegutseb enam kui kümnes riigis.

Otsime Äripäeva seminari- ja konverentsikeskusesse

projektijuhti,

kelle ülesanne on finants-, tootmis- ja IT-teemaliste seminaride ja konverentside korraldamine, sh:

- kava kokkupanek ja esinejate leidmine
- eelarve koostamine
- müügi planeerimine ja korraldamine

Edukas kandidaat on:

- hea planeerija
- nutikas
- töökas ja täpne
- hea pingetaluvusega ja aktiivne
- kõrgharidusega
- oskab kasutada arvutit ning suhelda inglise ja vene keeles

Töö on mitmekülgne ja vaheldusrikas. Uut töötajat ootavad põnevad väljakutsed ja toredad kolleegid.

Kandideerimiseks palume saata avalduse, CV ja lühiessee (1800 tm) teemal "Miks Eestis korraldatakse juhtidele konverentse?" hiljemalt **25. jaanuariks** e-posti aadressil mari.kolli@aripaev.ee, märksõna "projektijuht". Info telefonil 667 0185, Mari Kölli, www.aripaev.ee/seminar

Äripäev

Peaga töötaja

ÄRIPÄEVA KOOLITUS 31.01-01.02

PROJEKTJUHTIMINE EHTUSVALDKONNAS

Kuidas tagada tulemuslik projektijuhtimine ehitusettevõttes?

Koolitus annab:

- struktureeritud ülevaate projektipõhisest juhtimisest ehitustegevuses
- süsteemse arusaama projektijuhi rolli tähtsusest ja ülesannetest
- hulga töökorralduslike võtteid, kuidas oma tööd tõhusamaks muuta
- oskuse jälgida ja juhtida projektide täitmist algusest lõpuni

Koolitaja on
TIIT VALM

Äripäev

Täpsemat kava vaata aadressil www.koolitus.aripaev.ee

Koolituse hind on 419 eurot (+ km).

Info ja registreerimine aadressil koolituskeskus@aripaev.ee või telefonil 667 0100.

TEGIJA TURUL

Cui Li: Suure osa reservide vähene-
misest võib panna selle arvele, et
Hiina hoidis peale USA dollarite va-
luutareserve ka teistes valuutades.

Rotal Bank of Scotlandi analüütik kommenteeris Hiina valuutareserve esmakordset kvartaalset vähenemist alates 1998. aastast.

OMX TALLINN

52 nädalat

Tallinna börsi üldindeks, kajastab põhi- ja lisanimikirja aktsiate liikumisi.

553,15 +0,34%

perioodi kõrgeim 786,42
perioodi madalaim 513,18

TÕUSJAD

Erste Group Bank

13,48 EUR

+4,46%

Stockmann B

15,07 EUR

+4,44%

Royal Bank of Scotland

23,97 GBp

+4,22%

Deutsche Bank

29,41 EUR

+3,16%

Outokumpu

6,06 EUR

+3,15%

OTP Bank

3385 HUF

+2,98%

Itaalia edukas võlakir-
jaoksjon andis reedel
tõuke aktsiaturule.

Aasias on maaklerid
kah valdavalt inimesed

Kes on kokku puutunud Aasia
aktsiaturgudega, võib olla mär-
ganud seda, et keset päeva te-
hakse mitme riigi börsidel lõu-
na ajal kauplemispaus, kuna
maaklerid on kah inimesed ja tahavad einestada.

Hongkongis ei ole maaklerid ja restoranid rahul sellega, et börsimaakleritele tahetakse jätta vähem aega lõunasöögiks. Hongkongi börsimaaklerid, kes veel mullu said nautida maailma 20 suurema börsi seast pikimaid lõunapause, marssisid börsi ette ja protestisid lõunaaegse kauplemispausi kärpimise vastu.

Li kärpis eelmisel aastal lõunast kauplemispausi kahelt tunnilt 1,5 tunnile.

Hallipäised maaklerid ning noored ülikondades ja kampsunites naised hüüdsid: "Hongkongi börs on ebainimlik!"

"Kõik Hongkongi maaklerid kannatavad," ütles Lippo Securitises töötav Ruann Cheung. "Kui meie lõuna on lühem, ei suuda me kontsentreeruda pärastlõunasele kauplemisele."

Tema ja viis kolleegi kogunesid protestiplakati alla, kus oli kirjas: "Te tahate, et me kaupleksime surnuks. Meie tahame, et te kõngeks, kui me kaupleme!"

Kirjas börsile olid lühema lõunapausi vastuväideteks võimalikud terviseprobleemid, tööpuudus ja sotsiaalne ebastabiilsus.

Huvitav, et USA ja Euroopas ei ole veel maaklerid nälg surnud. Austraalia, Korea ja India börsid lasevad maakleritel kaubelda, tegemata eraldi lõunapausi kauplemises. Ka USA ja Euroopas ei ole veel maaklerid nälg surnud, kui börsil kauplemist lõunal käimiseks ei peatata.

Ma ei mäleta vihaseid maaklereid Tallinna börsi ees plakatitega vehkimas ja lärmamas, kui Tallinna börs pikendas börsipäeva kahe tunni võrra. Ja selleks, et Eestis maaklerid saaksid lõunal käia, ei ole 1996. aastast saadik pandud päeval kauplemist kinni, et maaklerid saaksid ühel ajal söömas käia. Ometigi on vahetustega einestamas käidud. Kui vaadata Tallinna börsi käibeid, võiks börsi lahti hoida ehk kokku kaks tundi.

ROMET KREEK
romet.kreek@aripaev.ee

Kui meie lõuna on lühem, ei suuda me kontsentreeruda pärastlõunasele kauplemisele.

TULEMUS

JPMorgani kasum
vastas ootusele

Bilansimahult USA suurima panga JPMorgan Chase'i neljanda kvartali kasum vähenes aastaga, kuid vastas analüütikute ootustele, vahendas Bloomberg.

Neljanda kvartali puhaskasum kahanes aastaga 23 protsenti, 3,73 miljardile dollarile ehk 1,12 dollarilt aktsia kohta 0,90 dollarile. Analüütikud ootasid pangalt 90 senti kasumit aktsia kohta.

"Panganduse tavaäri näitab häid paranemismärke ja seda näete nii hoiuste kui ka laenude poolel," ütles International Strategy & Investment Groupi pangandusanalüütik Ed Najarian.

JPMorgani neljanda kvartali laenukasv võrreldes eelnenud kvartaliga vastas USA pankade 2,1protsendisele laenuportfelli kasvule. USA-s on laenuõudlus kasvanud, kuna tööpuudus kahe-
neb.

Jätkuvalt on probleeme kauplemistulu kahe-
nemisega investeerimispanganduse äris, kus jätkub töötajate koondamine.

EMBARGO

Iraani sanktsioonid
võivad 6 kuud viibida

Euroopa Liidu embargo Iraanist nafta importimisele viibib tõenäoliselt kuus kuud, kuna riigid, nagu Kreeka, Itaalia ja Hispaania, peavad leidma alternatiivsed pakkujad, vahendas Bloomberg kõnelustega kursis olevat Euroopa Liidu ametnikku. 27 Euroopa Liidu riigi embargo, millele loodetakse 23. jaanuari välisministrite kohtumiselt heakskiitu, sisaldab tõenäoliselt erandit Itaalia jaoks. Iraan saaks võlgade katteks kasutada nafta müüki Itaalia kütusekontsernile ENI. Ametnikud loodavad, et Iraani kütusemüügi keeld jõustub juba kolme kuu pärast alates otsuse langetamisest. Itaalia, Hispaania ja Kreeka moodustasid 2010. aastal 68,5 protsenti Euroopa Liidu Iraani nafta impordist. Suurbritannia, Saksamaa ja Prantsusmaa on avaldanud survet, et embargo lükataks kolme kuu võrra edasi.

"Minu arusaamise kohaselt soovib Kreeka 12kuulist viivitust," ütles advokaat Nigel Kushner, kes on spetsialiseerunud Iraani sanktsioonidele. "Ei ole kahtlustki, et Kreeka ütleb ülejäänud Euroopa Liidule, et mis te meile vastu annate."

LANGEJAD

Vodafone Group

174,55 GBp

-2,76%

Swedbank A

94,85 SEK

-2,12%

BMW

58,58 EUR

-1,38%

Statoil

151,40 NOK

-1,37%

Sberbank

2,67 RUB

-1,28%

Royal Vopak

41,465 EUR

-1,27%

Saksamaa hellitab jätkuvalt lootust, et kogu 27riigine Euroopa Liit võtaks kasutusele finantstehingute maksu vaatamata sellele, et Suurbritannia keeldus maksu kehtestamast.

ÄRIPÄEVA KOOLITUSKESKUS KORRALDAB

2. veebruaril KOOLITUSE:

IGAPÄEVAKEELE KASUTAMISE
NÄPUNÄITED

Kuidas kirjutada tekste hästi ja õigesti?

Koolitus annab:

- oskuse tähele panna trükisõnas ja elektroonilises pressis levinud keelevigu ning sõnastushälbeid
- arusaamise, kuidas tekst ja mõte omavahel haakuvad
- võimaluse ise vigu leida ja parandada
- oskuse ennast täpselt ja hästi väljendada ning vigu vältida
- teadmised, mida saab kohe kasutama hakata

Äripäev

Koolituse hind on 199 eurot (+km).
Info ja registreerimine aadressil koolituskeskus@aripaev.ee,
telefonil 667 0100 või koduleheküljel www.koolitus.aripaev.ee.

Koolitus on suunatud kõigile, kes iga päev kirja teel suhtlevad ja vastutavad ettevõttes kirjalike või suuliste tekstide koostamise eest

Koolitaja on keeleteoimetaja
HELVE
HENNOSTE

